

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania V • 10 - 16 października 1994 r. • nr 40 (126)

NA FESTIWALU W CHEŁMIE

W Chełmie odbył się II Festiwal Piosenki Religijnej na Kresach. Organizatorami Festiwalu były Chełmskie Parafie Rzymsko-Katolickie, Kuratorium Oświaty, Wojewódzki Dom Kultury oraz władze miasta.

Prowadzący Festiwal na początku powiedział: "Wszyscy znajdziemy się w świecie głębokich przeżyć duchowych, którym towarzyszyć będzie różnorodna forma artystyczna". Liczba uczestników chełmskich spotkań w tym roku znacznie wzrosła. Do Chełma przyjechało 340 osób jak ze wschodnich środowisk polonijnych tak i z terenu całej Polski. Były to chóry, zespoły wokalno-instrumentalne, folklorystyczne oraz soliści. Podczas występów obowiązywała 15-to minutowa prezentacja. W skład jury wchodzili: pan Witold Danilewicz - muzykolog z Lublina, który przewodniczył Komisji, Wojciech Nałęcz - wykładowca Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie oraz Mieczysław Niedźwiecki - dyrygent chóru.

W imieniu patrona Festiwalu wojewody chełmskiego głos zabrał dyrektor Wydziału Kultury, Turystyki i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Chełmie Lech Rawański, który przywitał wszystkich gości, uczestników Festiwalu i złożył serdeczne życzenia. Życzył dużej satysfakcji z własnej twórczości artystycznej, wzbogacenia doświadczeń i wrażeń.

Rozpoczęły się przesłuchania chórów. Do tej kategorii zgłosiły się cztery chóry: "Słoneczny Krąg" z Żułowa, "Echo Lwów" ze Lwowa, "Echo Grodna" i zespół "Lechici" z Grodna. Po zakończeniu przesłuchania jury ogłosiło uczestników galowego koncertu, który się odbył 11 września, bardzo ucieszył nas fakt, że nasz zespół "Echo Grodna" rozpoczął ten koncert piosenką "Bogurodzica".

Janina BARANOWSKA

MACIERZ O WAS PAMIĘTA

Przed kilkoma dniami gościliśmy senator Rzeczpospolitej Polski, członka Komisji Senackiej do Spraw Emigracji i Polaków za Granicą Panią Alicję Grześkowiak. Pani senator zgodziła się udzielić naszej gazecie krótkiego wywiadu.

Irena Artisz: - *Jest Pani członkiem Komisji Senackiej do Spraw Emigracji i Polaków za Granicą. Czym się różni kierunek, problematyka pracy z Polakami ze Wschodu i z Zachodu?*

Alicja Grześkowiak: - Ta praca ma kilka podstaw, ktore są uwidocznione już w nazwie Komisji. Wszyscy wiemy, że każdy Polak zostaje Polakiem i tu nie ma różnicy, czy jest on z Zachodu czy ze Wschodu, ponieważ ma on jedną Macierz. Myślę, że wszyscy Polacy mają polską duszę, polskie serce, polską tożsamość i naturę. Natomiast w pracy naszej komisji to jest jednak różnica. Dlatego pierwsza podstawa różniąca jest to, że ci Polacy, którzy mieszkają na Zachodzie przymusowo czy z własnej woli, wyjechali z Polski i oni są Emigracją, natomiast Polacy tu na Wschodzie zostali pozbawieni Ojczyzny przez najeźdźcę, przez ZSRR, który napadł na te ziemie i zabrał Polakom ich wolność, pozostawiając ich tam, gdzie mieszkali, gdzie się rodzili ich przodkowie, czyli są oni na tej ziemi, która była ziemią polską, a która teraz wchodzi w skład innego państwa.

To jest bardzo ważna podstawa, która rzutuje na inne wiodące sprawy. Państwa zachodnie, natomiast, umożliwiają Polakom korzystanie z prawa utrzymywania tożsamości narodowej, tam obowiązują Prawa Człowieka, prawa mniejszości, czyli powstaje tylko

CIĄG DALSZY NA STR. 2

POZDRAWIAMY NAUCZYCIELI

Z okazji Dnia Nauczyciela - święta wszystkich pracowników oświaty w Polsce, my też pragniemy złożyć serdeczne życzenia nauczycielom z Polski, nauczycielom języka polskiego i wszystkim pracownikom oświaty i sympatykom szkolnictwa Białorusi.

Kłaniamy się nisko szczególnie emerytom, którzy całe swoje życie poświęcili wielkiej sprawie. Młodym - życzymy wytrwałości, wytrzymałości w tym zawodzie. A wszystkim - dużo uśmiechów.

W pamięć o Tadeuszu Kościuszce

W Grodnie uroczyście obchodzono 200-rocznicę Powstania Kościuszkowskiego w Polsce i na Białorusi. 29 września na Nowym Zamku odbyło się odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci naszego słynnego Rodaka i jego współtowarzyszy, którzy walczyli za wolność i niezależność naszego narodu. W uroczystościach uczestniczyli ambasadorzy USA, Francji, Rzeczpospolitej Polskiej, Litwy oraz przedstawiciele Rady Najwyższej RB, władz obwodu grodzieńskiego i miasta Grodna.

Na zdjęciach: podczas uroczystości.

Fot. M. ANISZCZENKO

CZAJ JEST LEPSZY OD HERBATY

W jednej z mińskich księgarń usłyszałem, jak dziewczynka prosiła swoją mamę, aby kupiła dla niej "Historię Białorusi", bo podobno nowych podręczników nadal brakuje i nie ma z czego się uczyć. "Pięć tysięcy! Toż to cała Białoruś tyle nie kosztuje" - brzmiała odpowiedź mamusi. "Ładnie sobie" - pomyślałem, a ja i moi kresowi rodacy szczycimy się nawet, że jesteśmy z byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego, że niby bitniejsi, wytrzymalsi od "koroniarzy", że tyle się wycierpialo lecz przetrwało.

Coraz więcej obserwuję przejawów pogardy do rzeczy niekwestionowanie świętych, przede wszystkim dla samych Białorusinów. Właśnie, jak oni to odczuwają? Żyjemy razem, mieszkamy razem, na tej samej ziemi, w tym samym kraju, czy czujemy jednakowo? Różnimy się też. My mamy pewien dystans i porównanie. Nie zewnętrzne, - wewnętrzne. Przynajmniej ze mną tak jest. Proszę tylko sobie wyobrazić, że w Warszawie ktoś zbiera podpisy w celu wnioskowania o zmianę symboli państwowych - godła i flagi. Ile by zebrał? A przede wszystkim, jak długo by to trwało? A gdyby ktoś w gronie kolegów np. w Poznaniu czy Kielcach, a niech sobie nawet i Grodnie powiedział, że Polacy to tylko szczep lechicki Słowian Zachodnich mówiący dialektem? Można się spodziewać, jaka by była odpowiedź, raczej niezachęcająca do powtórzenia tych słów. Ten, kto wzgardził swym krajem, językiem, kulturą, przodkami - wzgardził sobą samym, ale i tymi co obok, znaczy wszystkimi nami również. Pamiętam lekceważący uśmieszek dziennikarza krakowskiego na Światowym Forum Prasy Polonijnej, kiedy rzucił okiem na plakietkę w klapie mojej marynarki z napisem, po polsku przecież, "Białoruś". Nazwy "Gruzja" czy "Uzbekistan" wywoływały więcej szacunku, "Litwa", "Łotwa" i "Ukraina" tym bardziej. O Szwecji i USA już nie mówię. Polakami sobie możemy być i nikt nam tego nie zabierze, gdziekolwiek byśmy się nie znajdowali, lecz nie ulega kwestii, że tak nas widzą też, jak nasz kraj, z którego przybywamy. Czy mamy wpływ na to, jakim będzie? Nie wiem. Bo jak na razie społeczeństwa nie widać. W tym, co go zastępuje powoli zaczynają się ujawniać nastroje i procesy, które dotąd przebiegały podskórnie, bez wyraźnych objawów zewnętrznych. Tliła się bowiem w sercach naszych zsowietyzowanych i wynarodowionych współobywateli cicha i najskrytsza nadzieja, irracjonalna i potajemna, a nuż nagle skończy się ten "straszny sen" i raptem, cudem jakimś, przywróci się dawny Związek Sowiecki, niech nawet w nowym zmienionym kształcie, ale obowiązkowo jako wspólna całość i bagnistą stabilność. O prawdziwej niepodległości, z wyjątkiem niewielkiej grupy osób, myślano w kategoriach żartu i czekano, czekano, aż "starszy brat" raczy odpalić za darmo swojej ropy i gazu oraz użyczyć własnych pieniędzy. Nie to, żeby uważano "rusków" za głupków, a tak, po prostu, z przyzwyczajenia myślano. Wreszcie dotarło po niezliczonej ilości przejrzystych aluzji, iż nic z tego, "trzeba żyć własnym rozumem i liczyć tylko na własne siły". Bać ka też zawiódł, a obiecywał przecież na klęczkach czołgać się na Wschód. I wówczas oto ujawniła się prawdziwa złość, ta podskórna, tlejąca i nieugaszona, wszechogarniająca pogarda. Nie do siebie, nie, bo sobą już dawno wzgardzili wyrzekając się własnego "ja", tylko do otoczenia, do ziemi, która wykarmiła, do kraju, w którym się urodzili, bo biedne, bo nędzne i nikczemne. A z czyjejż to winy pozwólcie się zapytać? Śmierć duchowa straszniejsza jest od fizycznej, albowiem organizm jeszcze żyje, a człowieka już nie ma.

Niedawno byłem świadkiem monologu w podmiejskim autobusie: "Wymyślili też, herbata, herbata... przecież zawsze było "czaj", z Grodna jestem, u nas zawsze mówiono "czaj".

No to niech będzie "czaj"!

Jerzy WASZKIEWICZ

AKTUALNOŚCI • FAKTY • WIADOMOŚCI

❐ 27 września rozpoczęła pracę kolejna sesja Rady Najwyższej Republiki Białoruś. Do porządku obrad włączono omówienie 55 zagadnień.

❐ Jak oświadczył prezes Banku Narodowego Białorusi Stanisław Bohdankiewicz w przechowalniach Banku znajdują się nowe banknoty białoruskich rubli; które zostaną wprowadzone do obiegu, gdy gospodarka Republiki ustabilizuje się.

❐ Konstytucyjny Sąd RB anulował jako nie zgodne z Konstytucją RB art. 18 oraz p.I art. 33 Kodeksu Pracy, które przewidywały możliwość rozwiązania umowy o pracy przez pracodawcę z osobami, które osiągnęły wiek emerytalny.

❐ Pułkownik Wasilij Markowkin otrzymał z rąk Prezydenta RB Aleksandra Łukaszenki nominację na stanowisko dowódcy Pogranicznego Wojska Republiki.

❐ Ministerstwo Sprawiedliwości RB zarejestrowało nową partię - Białoruską Partię Narodową. Członkami partii mogą być nie tylko Białorusini ale i przedstawiciele innych narodowości zamieszkałych w Republice.

❐ W drugiej połowie października przybędzie na Białoruś z wizytą minister spraw zagranicznych Reczpospolitej Polski Andrzej Olechowski.

❐ W Bielsku Podlaskim (Polska) odbyły się uroczystości z okazji 50 rocznicy Białoruskiego Liceum Ogólnokształcącego. Wśród licznych gości przybyłych na uroczystości byli obecni wicepremier RP Włodzimierz Cimoszewicz, ambasador RB w Polsce Gieorgij Taraziewicz, minister kultury i druku RB Anatol Butewicz.

❐ USA i Rosja przyśpieszą demontaż i likwidację głowic nuklearnych. Taką decyzję podjęli B. Jelcyn i B. Clinton podczas pobytu prezydenta Rosji w Stanach Zjednoczonych.

❐ Belgijski minister spraw zagranicznych Willy Claes objął stanowisko sekretarza generalnego NATO.

❐ Państwa uczestniczące w kairskiej konferencji ONZ przyjęły dokument końcowy, określający plan działania na rzecz ograniczenia nie kontrolowanego przyrostu naturalnego na świecie.

❐ Jury festiwalu filmowego w Wenecji przyznało Złote Lwy dwóm filmom: "Przed deszczem" Milcho Manchievskiego i "Niech żyje miłość" Tsai Ming-Lienga. Nagrodę specjalną otrzymał film Oliviera Stone'a "Urodzeni mordercy".

❐ 300 miliardów złotych kosztować będzie Telekomunikację Polską SA odbudowa masztu radiowego w Gąbinie. Odbudowa będzie trwała 2 lata.

❐ Prezydent Lech Wałęsa na zjeździe "Solidarności" w Mielcu skrytykował rządzącą koalicję za hamowanie reform, które grozi stagnacją gospodarki kraju. "Lewa noga za bardzo urosła" - stwierdził Prezydent. Należy stworzyć blok, który zrównoważy lewicę. Natomiast premier Waldemar Pawlak w wystąpieniu telewizyjnym oświadczył że program powszechnej prywatyzacji będzie realizowany.

MACIERZ O WAS PAMIĘTA

CIĄG DALSZY ZE STR. 1

sprawa wykorzystania tego. Natomiast na Wschodzie prawa człowieka były przez dłuższy czas gwałcone, już nie mówiąc o prawach mniejszości narodowych. Czyli te standardy prawne na Zachodzie, o które nie trzeba było walczyć, tutaj były nieznane. Tu Polacy, którzy przyznawali się do polskiej narodowości dokonywali wyboru trwania w tej polskiej tożsamości, musieli sami walczyć o swoje prawa.

Czyli tu dla naszej Komisji jest dodatkowe zadanie, ponieważ, aby zrealizować tu swoją polskość, trzeba to prawo wywalczyć. Dlatego ja osobiście z wielkim szacunkiem patrzyłam zawsze na każdego mieszkającego na tych ziemiach Polaka, ktory trwał przy polskości i wierze ojcow. W sprawie rozstrzygnięcia przez nas problemów Polaków ze Wschodu jest jeszcze jeden czynnik, to czynnik ekonomiczny. Wszystko musi mieć swoją infrastrukturę. A utrzymanie tożsamości polskiej wiąże się z utrzymywaniem instytucji polskich w sensie narodowościowym, czyli to są szkoły, instytuty a nawet uniwersytet polski, które pozwalają tu mieszkającym Polakom zachować swoją tożsamość, zbudzić świadomość narodową, chęć przyznawania się do swoich korzeni. Te wszystkie czynniki wpływają na naszą pracę z Polakami ze Wschodu, gdzie problemem jest dominacja państwa, w którym się żyje, stąd też kilkakrotnie większe potrzeby tych Polaków. Dlatego Komisja powinna się orientować na problemy, z którymi sami Polacy uporać się nie mogą, a państwa, których są obywatelami nie chcą albo nie mogą ich dotować.

- Pani Senator, czy uważa Pani ZPB za ewentualnego partnera, jak Pani ocenia jego działalność?

A.G:- Trzymam się pewnej zasady, że kiedy jadę na Wschód lub Zachód, gdzie działają Związki Polaków, to ja próbuję poznać ich działalność, poznać zalety i wady tych organizacji. Ale zawsze jestem nastawiona pozytywnie, nie chcę się wtrącać w pewne sprawy. Miałam, niestety, dużo do czynienia z wrogością, panującą wśród środowisk Polaków mieszkających w jednym państwie. Na Białorusi na razie tego nie zauważyłam, z czego się cieszę. Bardzo mi imponuje taktyka Związku, to, że on utrzymuje się w granicach jedności, bo myślę że jeżeli na terenie jednego państwa istnieje trzy, cztery Związki, to siła Polaków , ich pozycja w tym państwie jest bardzo słaba.

ZPB w krótkim czasie dużo osiągnął: odradza się tożsamość Polaków, świadomość narodowa, język ojczysty, powstają klasy polskie, wkrótce będzie wybudowana polska szkoła. Więc działalność ZPB oceniłabym jako bardzo pożyteczną harmonijnie zorganizowaną. A największym osiągnięciem jest to, że rząd Białorusi widzi potrzebę nawiązania dobrych stosunków z Polakami, ubiega się o ich względy, traktuje w sposób naturalny ich potrzeby. Wielkim osiągnięciem, moim zdaniem, jest również budowa szkół polskich w Wołkowysku i Grodnie, finansowanie których wstawiliśmy do budżetu "Wspólnoty Polskiej".

- Jakie problemy na dzień dzisiejszy najbardziej nurtują społeczeństwo, Rząd Polski?

A.G:- Należę do opozycji rządzącej koalicji, jestem w Klubie Senackim "Solidarności", jestem również członkiem Porozumienia Centrum, więc jeżeli chodzi o posunięcie rządu, to ja, jako dobra opozycja, jestem krytycznie do nich nastawiona.

Prawdę mówiąc wszystkie dotychczasowe rządy nie sprostują oczekiwań swoich obywateli. Uważam, że rząd jest wtedy dobry, kiedy nie rządzi, tylko służy społeczeństwu. Niestety, w tej chwili wzrasta obszar ubóstwa, bezrobocia w Polsce, państwo nie służy człowiekowi, przeciętnemu obywatelowi. Do tego czasu zamierzam być w opozycji, dopóki państwo nie zwróci się twarzą do swoich obywateli, nie będzie się zajmować dobrem każdego człowieka mieszkającego w Polsce, dopóki nie będzie podzielał widzenie narodu na wszystkie problemy i pytania powstające w państwie.

- Co by Pani chciała życzyć Polakom Białorusi?

A.G:- Chciałabym życzyć, aby Polacy tutaj mieszkający zachowali w sobie ducha polskości. Jeżeli zdołali obronić tę polskość w okresie totalitaryzmu, to dzisiaj powinni trzymać się swoich zasad, swojej jedności. Myślę, że powinniście pamiętać, iż bardzo ważnym składnikiem osobowości każdego człowieka jest jego świadomość narodowa, iż człowiek wykorzeniony będzie jak to drzewo, które ginie bez korzeni. Poza tym, życzę żeby Polacy Białorusi obronili swoją polskość, będąc jednocześnie lojalnymi obywatelami państwa, w którym żyją, żeby nigdy nie wyrzekli się swojej narodowości, swojego pochodzenia, żeby przekazywali przyszłemu pokoleniu wszystko to, co jest polskie, tę powinność wytyczają im groby ich przodków.

I jeszcze jedno życzenie pod swoim adresem. Pragnę, aby Macierz nigdy nie zapomniała o swoich dzieciach, rozsianych po świecie, które są jej wierne duchowo, kulturowo i językowo.

- Dziękuję Pani za rozmowę

Rozmawiała Irena ARTISZ

PRELEKCJA UCZONEGO Z WARSZAWY

Profesor Jerzy Lilejko z Polskiej Akademii Nauk jest znanym badaczem historii sztuki polskiej, przeważnie zamków królewskich. Pan Lilejko dużo czasu poświęcił badaniu dziejów zamków w Grodnie. Niedawno uczony z Warszawy gościł na zaproszenie Muzeum Historii Religii w Grodnie, gdzie okazał pomoc miejscowym naukowcom, zapoznał się z najnowszymi badaniami historyków grodzieńskich oraz wystąpił z ciekawą prelekcją o historii zamków grodu nad Niemnem.

Fot. M. ANISZCZENKO

OGŁOSZENIA

Uprzejmie powiadamiamy, że w siedzibie Zarządu Głównego ZPB zaczęła pracować Biblioteka Polska. Zapraszamy wszystkich miłośników literatury, historii i kultury polskiej. Biblioteka pracuje codziennie oprócz sobót i niedziel.

* * *

Polskie Towarzystwo Naukowe na Białorusi ogłasza nabór słuchaczy na dwuletnie Republikańskie Kursy Przygotowawcze młodzieży szkolnej (10 klasa) ubiegającej się na studia do Polski. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt telefoniczny w Mińsku: tel. 26-26-50 w dni powszednie w godz. 16.00-19.00.

Zarząd Główny PTN

SPOTKANIE PO 50 LATACH

Jako były żołnierz Armii Krajowej byłem zaproszony do Polski na uroczyste obchody 50-tej rocznicy Powstania Warszawskiego. Jestem bardzo wdzięczny dla rządu polskiego za zaproszenie i gościnność. A także naszym władzom białoruskim za pomoc w wyjeździe. W Warszawie spotkałem swych kolegów z naszych terenów, których widziałem 50 lat temu jako młodych chłopakow. Wzięliśmy na siebie ten ciężki los życia i uczestniczyliśmy w wyzwoleniu swego kraju z niewoli niemieckiej i z tych wiejskich chłopaków była stworzona cała armia, której i dali nazwę Armia Krajowa. Ciężkie to były czasy, nie było oręża, nie było dowództwa, nie było umiejętności prowadzenia walki , a głównie nie było wspólnego działania z partyzantką radziecką. Nikt nie wiedział, że po wyzwoleniu jeszcze będzie ciężej, zaczęły się prześladowania przez władze sowieckie, łagry, wygnanie, rozstrzeliwania, ale to wszystko już się przeżyło, teraz się znajdujemy w wolnym kraju, na swej ziemi rodzinnej.

Będąc w Warszawie zaprosiliśmy w gości do siebie naszych kolegów z tych terenów, których los kazał rzucić swe gniazdo, swój kraj ojczysty. Wyznaczyliśmy zbiórkę we Węsławeniętach na miejscu organizacji naszej 9-tej brygady AK ośrodka Soły na 28 sierpnia 1994 r.

O godzinie 12.00, my miejscowi, byliśmy na miejscu, a godzinę później przybył autobus turystyczny z Polski i wyszli nasi goście ze łzami w oczach i pieśnią na ustach "O Boże , któryś jest na niebie, ty usłysz nasz tułaczy zew." Można by pomyśleć, dlaczego ci ludzie płaczą, śpiewają taką pieśń i liczą siebie tułaczami. Niestety, to prawda, ich ojczysty kraj jest tu, oni się tu urodzili, tu chodzili do szkoły, za ten kraj krew przelewali, tu są mogiły ich przodków, tu żyją ich krewni, którzy się dziś zebrali na ich spotkanie powiadomieni przez listy. O, jacy byli wzruszeni, padali na kolana, całowali tę ziemię ojczystą i popadali w objęcia swych krewnych.

Potem odbyła się Msza Święta w kościele św. Jana w Węsław eniętach.

Takie spotkanie zapamięta się do końca mego życia. Jestem bardzo zadowolony, że na mojej ziemi rodzinnej doczekałiśmy takiego czasu, że możemy się swobodnie zebrać, porozmawiać, ugościć, poweselić i Rosjanie, Polacy i Białorusini i inne narodowości.

Jan KUŹMA

NOWY PORADNIK DLA NAUCZYCIELI

W 1994 r. w mińskim wydawnictwie "Narodnaja Aświeta" ukazał się "Poradnik metodyczny dla nauczycieli klasy I" autorstwa Tatiany Biełockiej i Łarysy Lichojwan. Poradnik został wydany pod nazwą "Kraina Języka Polskiego" nakładem 8100 egzemplarzy w postaci albumu obrazkowego dla dzieci i właściwie poradnika (96 stron) dla nauczycieli bądź rodziców.

Autorki Poradnika, inspirowane pilną potrzebą pomocy nauczycielom-pionierom w nauczaniu języka polskiego na terenie Białorusi i pragnąc przekazać własne doświadczenia, zabrały się do pracy jeszcze w 1991 r. Procedura wydania Poradnika trwała prawie 3 lata i ostatecznie został nieco skrócony o materiały tematycznie poszerzające każdą lekcję. Techniczne możliwości wydawnicze nie spełniły oczekiwania autorek, niemniej album będzie wystarczająco atrakcyjny i w pewnej mierze odpowiadał współczesnej wizji świata.

Mimo wszystko Poradnik jest faktem pierwszej próby realizacji pomocy nauczycielom języka polskiego na Białorusi w nauczaniu obligatoryjnym dzieci w okresie wczesnoszkolnym. Autorki wychodziły z założenia, iż metodyczne nauczanie języka polskiego w istniejących na Białorusi warunkach jest bardziej zbliżone do nauczania języka polskiego jako drugiego, ponieważ dzieci przychodzą do szkoły nie znając polszczyzny zupełnie lub ze słabą jej znajomością. Wybrana zasada zadecydowała o doborze tematów lekcji i sposobach ich realizacji.

Zawartość treściowa Poradnika przedstawia się następująco: to są propozycje 27 lekcji, zawierające tok postępowań nauczyciela, czynności uczniów, projekty ćwiczeń, materiały dodatkowe (stanowiące całość dydaktyczną z lekcją) do wyboru nauczyciela. Na koniec lub początek ćwierćrocza są proponowane cztery lekcje pod wspólnym hasłem Podróż do Krainy Czarów, scalające wszystko to, czego dzieci w małych porcjach uczyły się poprzednio. Do całości są załączone adaptowane do wieku bajki i legendy oraz wiersze z okazji świąt, które mogą służyć aktywizacji procesu mówienia i przeprowadzenia różnego rodzaju ćwiczeń i zabaw.

W słowie wstępnym do Poradnika autorki wyraziły nadzieję, że ta książka będzie przydatna w nauczaniu dzieci języka polskiego i że nauczyciele wypowiedzą swoje uwagi odnośnie zarówno merytorycznej jak i metodycznej strony Poradnika.

L. L.

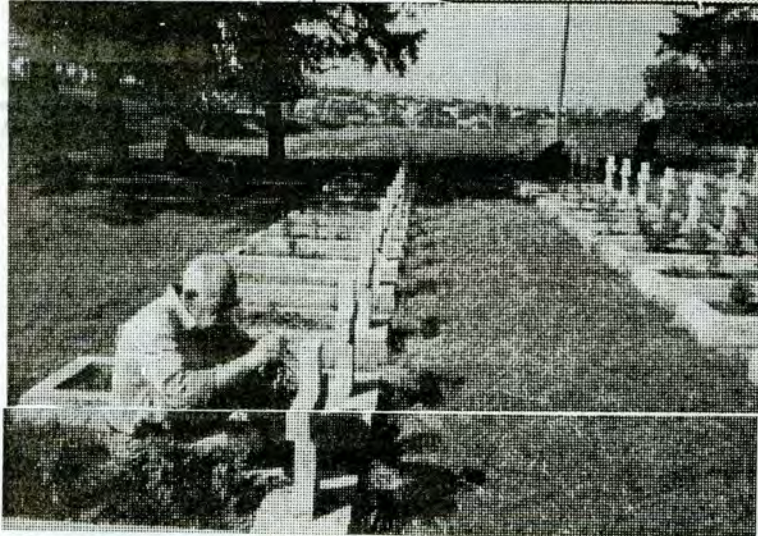
WŚRÓD RODAKÓW W WOŁKOWYSKU I KODZIOWCACH

Grodno, Indura, Wołkowysk, Świsłocz i Kodziowce stanowiły etapy kolejnej, dziesiątej już wyprawy "Straży Mogił Polskich" - na Wschodzie, na zamieszkały w znacznej mierze przez ludność polską teren Grodzieńszczyzny. Swój wyjazd poświęciliśmy na odwiedziny u rodaków, którzy żyją nad Niemnem, Rosią, Zelwianką i Świsłoczą, w miastach i wioskach tak pięknie opisanych przez Elizę Orzeszkową. Wraz z wrocławskim oddziałem "Wspólnoty Polskiej" i delegacją firmy "Pamos" udaliśmy się do naszych dobrych znajomych w Wołkowysku. Poznaliśmy także nowych przyjaciół na szlaku królowej Bony i Stefana Batorego., którym Grodzieńszczyzna zawdzięcza tak wiele.

We wsi Kodziowce przemawia prezes Tadeusz Gawin.

Celem wyprawy było przeprowadzenie II Dni Kultury Polskiej w Wołkowysku oraz upamiętnienie miejsc walk i męczeństwa Polaków w Kodziowcach i Świsłoczy.

Miasto i rejon Wołkowysk to okolice zamieszkałe w znacznym odsetku przez Polaków, od 30 do 60%. W samym mieście, co najmniej połowa ludności to nasi rodacy. Wzorem ubiegłego roku wraz z miejscowym oddziałem Związku Polaków na Białorusi zrealizowaliśmy trzydniową imprezę, na którą złożyły się sesja popularno-naukowa poświęcona rocznicy wojny obronnej 1939 r., wystawa obrazująca dzieje powstania pomnika Adama Mickiewicza w Wilnie, wystawa wydawnictw "Ossolineum", pokaz filmów polskich oraz praca na rzecz pamiątek polskich w mieście.

Na cmentarzu w Wołkowysku.

Wołkowysk w nieodległej przeszłości zapisał się w historii jako ostatni garnizon dużego zgrupowania rezerwy kawalerii Wojsk Polskich, które starło się zbrojnie ze wschodnim agresorem. To właśnie tutaj miały swój początek dwa pierwsze w II wojnie światowej oddziały partyzanckie - ppłk. Jerzego Dąbrowskiego - "Łupaszki" i Henryka Dobrzańskiego - "Hubala". Teraz jest to jeden z prężniejszych ośrodków polskiego odrodzenia narodowego na Białorusi. Miejscowe władze mają do tych przedsięwzięć stosunek życzliwy.

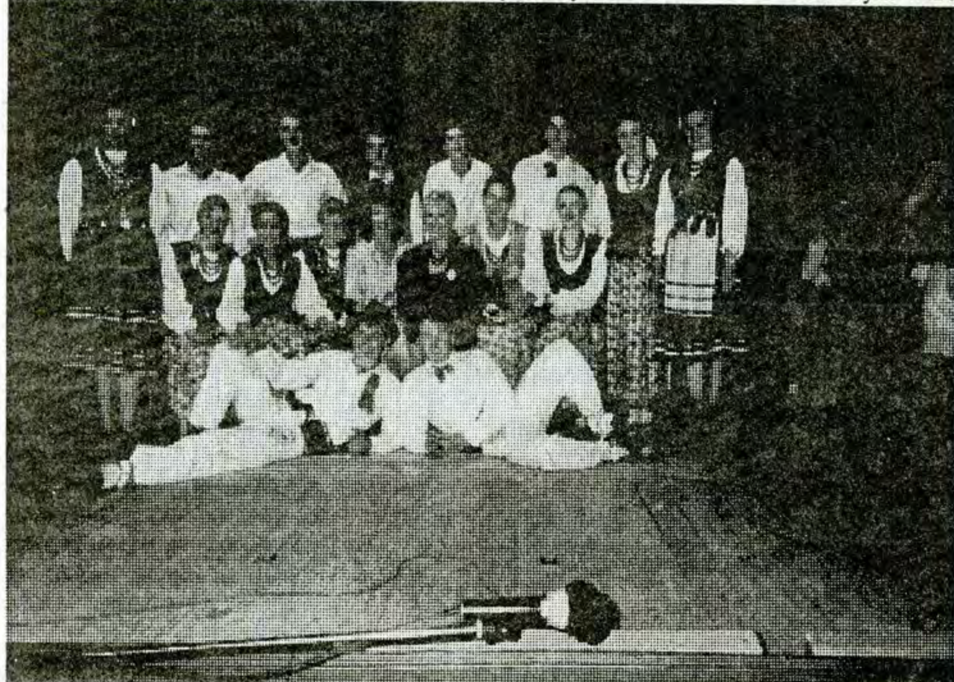
Imprezy okolicznościowe przebiegły zgodnie z ustaleniami. Do naszych wystaw dołączyli polscy plastycy z Grodna. Główny dzień uroczystości uświetniły wspaniałe występy trzech miejscowych polskich zespołów pieśni i tańca. Pracowaliśmy na cmentarzu wojskowym żołnierzy 1920 r. Dzięki uprzejmości wrocławskiego "Odra-Filmu" w miejscowym kinie odbył się pokaz "Krzyżaków". W pobliskiej Świsłoczy odwiedziliśmy ubogą plebanię o. Franciszka, który przy pomocy tutejszych katolików, a nierzadko także prawosławnych buduje piękny kościół. Zostawiliśmy tam nasz krzyż SMP, który w listopadzie stanie na zbiorowej mogile wymordowanych w 1943 r. resztek polskiej inteligencji tych stron.

27 sierpnia opuściliśmy gościnny Wołkowysk i przez Indurę, gdzie dostarczyliśmy tablicę na ustawiony w kwietniu krzyż SMP skierowaliśmy się do wioski Kodziowce. Ta niewielka miejscowość niemal nikomu w Polsce nie znana, 55 lat temu była widownią niezwykłych zmagań polskiej kawalerii z radziecką bronią pancerną. Biwakujący tutaj nocą z 21 na 22. 09. 1939 r. 101 rez. pułk ułanów został zaatakowany przez gwardyjskie zgrupowania czołgów. Kawalerzyści mjr. Żukowskiego, mający już za sobą walki z dywersją w Ostrynie, Jeziorach i Skidlu oraz udział w dwudniowej obronie Grodna, do świtu toczyli zażarty bój. W tej najbardziej zaciętej bitwie, jaka odbyła się na tych terenach, skutecznie odcięli piechotę wroga a 20 wozów bojowych Armii Czerwonej zniszczyli w opłotkach wsi najprostszą bronią, jaka im została - butelkami z benzyną. Rankiem nie pokonani odeszli na granicę litewską. To właśnie za Kodziowce, mszcząc się za doznaną porażkę, bolszewicy rozstrzelali w pobliskich Sopoćkiniach gen. Józefa Olszynę-Wilczyńskiego oraz wszystkich ujętych oficerów i podoficerów. Wieś pamięta o tamtej nocy. Mieszkańcy wskazywali nam miejsca potyczek. Pokazywali przechowywane do dziś w stodołach resztki kawaleryjskiego wyposażenia. Tłumnie z całej okolicy przybyli na polową mszę, ustawienie krzyża SMP i wspomnienie czynu. Ponad 500 osób uczestniczących w podniosłej uroczystości oddało hołd poległym. Przybył polski chór z Grodna oraz przedstawiciele władz ZPB. Przypomnienie chwały, przywiązania do ziemi ojczystej i pierwsze od 1939 r., jawne uroczystości z udziałem kapłana Aleksandra Szemieta, stały się spóźnionym lecz wreszcie dopełnionym zadośćuczynieniem za daninę tamtego Września. Wspólne uczestnictwo stało się symboliczną klamrą spinającą nie wygasłą nigdy jedność rodaków tak długo od siebie oddzielonych. Stanął 22 krzyż "Straż Mogił Polskich" na Wschodzie.

W ostatnim dniu pobytu, w Grodnie zwiedziliśmy starożytny gród, który stanowi obecnie stolicę odrodzenia polskości w republice Białoruś. Następnego dnia powrót do Kraju. Z rzeczy prozaicznych lecz jakże potrzebnych, zostawiliśmy w darze przybory szkolne dla klas polskich w Wołkowysku, lekarstwa i słodycze dla dzieci oraz piękny zestaw książek. Wyprawkę dla pierwszaków ufundował wrocławski "Pamos", książki Wydawnictwo "Ossolineum", leki Fundacja im. Adama Mickiewicza. Krzyże dla swych walecznych poprzedników wykonała pracownia Śląskiego Okręgu Wojskowego z materiału podarowanego przez "Centrostal". Wyczerpująca podróż, graniczne perypetie oraz wysiłek włożony w cykl imprez w pełni usatysfakcjonowały tych, którzy wzięli w nich udział.

W Kodziowcach podczas uroczystości.

Zdzisław J. WINNICKI
Fot. Paweł ZWORSKI

Młodzieżowy zespół m. Wołkowyska.

Chór "Głos znad Niemna".

SPRAWY RODZINNE

1994 ROK JEST OGŁOSZONY ROKIEM RODZINY. CZY WSZYSCY LUDZIE ZASTANAWIAJĄ SIĘ O ZNACZENIU WARTOŚCI RODZINNYCH: PRZYJAŹNI, WIERNOŚCI DOBROCI, POWAGI, SZANOWANIE MŁODSZYMI STARSZYCH A STARSZYMI DZIECI? REDAKCJA "GŁOSU" CHCE NA SWOICH ŁAMACH OPOWIADAĆ O ZYCIU I PROBLEMACH WSPÓŁCZESNEJ RODZINY. ZAPRASZAMY NASZYCH CZYTELNIKÓW DO WSPÓLNEGO REDAGOWANIA KOLUMNY O SPRAWACH RODZINNYCH. CZEKAMY NA LISTY!

Dobre maniery

URODZINY

Święta i coroczne wydarzenia rodzinne powinny być obchodzone uroczyście. Okazji do świętowania jest w każdej rodzinie wiele. Warto je wykorzystywać, zwłaszcza że wcale nie musi to być kosztowne i kłopotliwe. Nie przy każdej okazji trzeba wydawać przyjęcie. Może być skromnie i jednocześnie miło.

Zgodnie z polską tradycją urodziny są obchodzone skromnie, w gronie najbliższej rodziny. Nie zaprasza się z tej okazji gości, nie urządza hucznych przyjęć.

Uroczyste świętowanie urodzin jest tradycją protestancką. Choć u nas nie mają takiego znaczenia - trzeba o nich pamiętać. Koniecznie trzeba złożyć jubilatowi życzenia, można także wręczyć kwiatek i drobny upominek. Wieczorem można przygotować bardziej niż zwykle uroczystą kolację. Szampan jest mile widziany. Z okazji "okrągłych" jubileuszy, np. pięćdziesięciolecia, solenizanta obdarowuje się tortem urodzinowym z płonącymi świeczkami (to również tradycja protestancka). Powinno być ich tyle, ile lat kończy bohater dnia. On sam musi zdmuchnąć płomienie świeczek za pierwszym razem. Jeśli mu się to uda, kolejny rok będzie nadzwyczaj udany. Ostatnio utrwalił się zwyczaj organizowania przyjęć urodzinowych dla dzieci. Zaprasza się kolegów solenizanta i organizuje "kinder-bal" - z tortem, mnóstwem słodyczy, owoców i lodami. Nie wystarczy jednak zadbać tylko o atrakcyjne dla dzieci menu, trzeba mieć pomysł na jakąś frapującą zabawę.

W środowisku młodzieżowym od niedawna obchodzi się tzw. osiemnastki, czyli urodziny będące niejako progiem dorosłości. Jest to zwykle zabawa w młodzieżowym gronie i rodzice nie powinni w niej uczestniczyć, natomiast powinni pomóc w jej zorganizowaniu.

Światowiec

CZŁOWIEK DZISIEJSZY

Co dzieje się z człowiekiem
dokąd spieszy
jakiego używa napoju
Odpoczywa w cieniu palm
i tańczących pejzaży
w rytmie świateł słucha mocnej muzyki
w fotelu ogląda kolorowe obrazki
figi minispódniczki
niebieskie wzgórza doprawionych solą pośladków
zażywa pestycydy
a mieszkając w domach z betonu i cegły

produkuje wieżobabilonowce
musi ciężko pracować
jakby nadal żył w Egipcie
niańce nakazuje śpiewać kołysankę
ogląda fotografię ojczyzny
mamuśki z roześmianą buźką
Człowiek dzisiejszy marzy
o feretronach - baldachimie ochronnym

uwierzył bowiem w ciało
umieścił je w witrynach domów towarowych
sklepów mięsnych
na poboczach autostrad reklamując hotele-zajazdy

Człowiek dzisiaj boi się suszy mrozu i wojny
niechętnie patrzy na uzdrowiciela i proroka
a zasuszonego moralistę który umarł za życia
omija z daleka

Tadeusz P. POLANOWSKI

SPADANIE Z COKOŁU

Długo kombinował, jak to powiedzieć. I wykombinował. Kiedy po powrocie ze szkoły stanął z Nimi oko w oko, na sakramentalne pytała się pani? był dobrze przygotowany. - Pytała. - I co dostałeś? - Prawie czwórkę - powiedział lekkim tonem, mającym zamaskować niepokój. Chytrze to wymyślił, ale Oni są od niego chytrzejsi. - Co to znaczy "prawie"? - docisnęła mama. - No... trzy plus. Był przyłapany, zdemaskowany i pohańbiony. Tata nawet nic nie powiedział, wzruszył tylko ramionami i zaczął czytać gazetę. Oni wcale nie krzyczą, kiedy dowiadują się, jaki stopień postawiła mu pani, tylko tak dziwnie patrzą. Raz tylko patrzyli inaczej. To wtedy, kiedy dostał piątkę za dobre nauczenie się wierszyka. Pani powiedziała: - No widzisz, jak chcesz, to potrafisz się nauczyć. W domu pokazał piątkę, ale nie powtórzył, co mówiła pani, żeby ta szóstka nie stała się mniej ważna. Mama, uśmiechnięta, powtarzała wciąż do taty: - Mówiłam, mówiłam, że musi mieć czas na adaptację, że wreszcie się na nim poznają. Tego dnia mama upiekła pyszne ciasto, specjalnie dla niego, a tata zagrał z nim w warcaby. Niby nic, niby normalka, tak przecież kiedyś często bywało. Ale już nie bywa... Od czasu, gdy poszedł do szkoły.

Na początku, kiedy wyszło na to, że się tam na nim nie poznali, mama i tata pocieszali go, żeby się nie martwił. Jest bardzo mądrym, wyjątkowo zdolnym chłopcem, nad wyraz rozwiniętym intelektualnie. Wszyscy znajomi przecież o tym wiedzą. Za tydzień, za dwa zapędzi w kozi róg całą klasę razem z panią. Piątki zacznie przynosić ze szkoły do domu workami. Tylko niech rękę podnosi do góry. Kogo się wstydzi, tych małych głuptasów?

Ale piątek jednak nie przynosi. Tata poszedł porozmawiać z panią. Ona powiedziała, że dziecko ma bardzo wysokie mniemanie o sobie, któremu nie może sprostać. Zadziera nosa przed kolegami, więc jest niezbyt lubiane. Od kilku dni płacze, gdy nie dostaje najwyższych ocen, a nie dostaje, bo słabo sobie radzi. czy przyczyna nie leży w domu? Może chłopiec nie potrafi zaspokoić oczekiwań rodziców?

Tata to wszystko powtórzył mamie, a on słyszał, bo jeszcze nie spał. - To niemożliwe - mówiła mama - Jak to: nie radzi sobie? Jak to: jest nie lubiany? Nie ze złością to mówiła, tylko tak jakoś, jakby coś zgubiła albo jakby się coś bardzo cennego popsuło.

Już potem nie obiecywali mu, że zapędzi klasę w kozi róg. Tylko tak patrzyli, jakby im coś ukradł. Może jednak przywykną do tego, że nie jest geniuszem? Już się chyba po trochu przyzwyczajają. Na imieninach mamy nie musiał przy gościach mówić wierszyka ani pokazywać laurki. A przecież wierszyki to on naprawdę umie deklamować. Pani zawsze mówi: - Widać że rozumiesz, co mówisz. Bardzo ładnie.

Drodzy duzi! Kiedy zrzucacie z cokołu pomnika małego geniusza, pamiętajcie, że to nie on sam się tam wdrapywał. To wy go tam dla własnej pychy postawiliście. Więc nie zrzucajcie go zbyt brutalnie.

Obchodzimy Międzynarodowy Rok Rodziny. Jest bardzo ważne, aby obecnie więcej uwagi zwrócić na dzieci, bo one są naszą przyszłością. Trzeba o tym pamiętać zawsze. Przypominamy co to jest dziecko.

Dziecko...

1. Dziecko nie jest bileterem loteryjnym.
2. Dziecko ma prawo do szacunku.
3. Dziecko ma prawo do intymności.
4. Dziecko ma prawo do poszanowania swojej godności.
5. Dziecko ma prawo do łez i smutku.
6. Jeżeli dorośli pozwolą, ma prawo posiadać psa lub inne zwierzę.
7. Dziecko ma prawo do rodzinnego domu.
8. Dziecko chce być traktowane poważnie.
9. Dziecko ma prawo do pomocy i zrozumienia.
10. Dziecko pragnie poznać i wiedzieć.
11. Dusza dziecka jest równie złożona jak nasza.
12. Dziecko ma prawo do wyboru.
13. Dziecko ma prawo do poznania swojej wartości.
14. Dziecko ma prawo do odpoczynku i zabawy.
15. Pamiętaj - "wszystko, co osiągnięte tresurą, naciskiem, przemocą jest nietrwałe, niepewne, zawodne".

Janusz KORCZAK

Dekalog

1. Nie upokarzaj dziecka, bo ono tak jak ty ma silne poczucie własnej godności.
2. Staraj się nie stosować takich metod, których sam w dzieciństwie nie akceptowałeś.
3. Pozwalaj dziecku dokonywać wyboru najczęściej jak możesz.
4. Jeżeli zachowałeś się wobec dziecka niewłaściwie, przeproś go i wytłumacz się, nie bój się utraty autorytetu, dziecko i tak wie kiedy popełniasz błędy.
5. Nigdy nie mów źle o dziecku, w szczególności w obecności innych osób.
6. Nie mów: "Zrobisz to, bo ja tak chcę" - jeżeli musisz czegoś zabronić zawsze to uzasadnij.
7. Jeśli wydajesz polecenia dziecku, staraj się nie stać nad nim i mówić " z góry swego autorytetu".
8. Nie musisz za wszelką cenę być konsekwentny, nie musisz być w zgodzie z innymi dorosłymi przeciwko dziecku, jeśli wiesz, że on nie miał racji.
9. Gdy nie wiesz, jak postąpić, pomyśl jak ty poczułbyś się będąc dzieckiem.
10. Staraj się być czasem adwokatem swojego dziecka.

Zrobiłam jeden krok

Jestem po czterdziestce. Wyszłam za mąż po krótkiej znajomości. Przed ślubem ustaliliśmy, jakie mamy wymagania, co możemy sobie dać nawzajem. Wydawało się, że nie będzie żadnych niespodzianek. Okazało się jednak, że mąż nie powiedział o sobie wszystkiego, ukrył fakt, że po wypiciu alkoholu staje się agresywny. Mąż nadal mieszka w innym mieście. Pół roku po ślubie przestał przyjeżdżać do mnie, twierdząc, że nie podoba mu się mój charakter. Gdy go odwiedziłam, okazało się, że ma romans z kobietą poznaną jeszcze przed naszym ślubem. Na szczęście wszystko wróciło do normy. Niestety, na krótko. Miałam pojechać do niego z wizytą, ale jednocześnie mój syn i matka znaleźli się w szpitalu. W tej sytuacji musiałam się przede wszystkim zająć nimi. Mąż o tym wiedział, ale nie odwiedził nas. Prowadzę zakład rzemieślniczy i nie mogę zostawić wszystkiego, nie ma mnie kto zastąpić. A mąż tego żąda i nie godzi się na żadne ustępstwa. Stan ten trwa kilka miesięcy. Zrobiłam już jeden krok, aby uratować nasze małżeństwo. Sądzę, że teraz on musi ustąpić. Jest to mój kolejny związek i chyba trudno byłoby mi przeżyć następne niepowodzenie i rozwód.

Odpowiada psycholog

Postępujecie państwo jak niedowarzeni nastolatkowie. Żadne z was nie chce ustąpić. Wszystko rozpatrujecie w kategoriach: "kto kogo". Każdy związek, a szczególnie małżeństwo, polega na tym, że dwoje bliskich osób pomaga sobie nawzajem, nie bacząc, ile dostaje od partnera. Pani traktuje swoje małżeństwo jak kontrakt, w którym "winien" i "ma" muszą się zbilansować. Warto zastanowić się, czy w sytuacji, w której żyjecie państwo osobno i żadne z was nie chce podporządkować się racjom partnera, jest sens utrzymywania fikcji. Bo przecież wasze małżeństwo jest fikcją. Co da jej utrzymywanie pani i jej mężowi? Nie sądzę, aby wasz ewentualny rozwód wywołał jakąś reakcję otoczenia. Ale jak zaznaczyłam, nie może to być kolejna pochopna decyzja.

NADZIEJA

Nadziejo, ptaku złotopióry,
Czemu wciąż uciekasz
ty przede mną?
Nie odwiedzasz moje dni ponure,
nie zakłócasz tęsknot nadaremnych...

Nadziejo złudna, migotliwa,
już przedarta szata twa tęczowa.
Nie ukoisz serce nieszczęśliwe
słodka, lecz kłamliwą swoją mową...

Lecz wiem, że losem pokonany,
znów przywołam cię
w mój dzień krytyczny,
by na chwilę stać się oszukanym
twym napojem barwnym,
narkotycznym...

1994 r.

Jan SZTERN

W oczekiwaniu na gości.

MIŁOŚĆ MATKI ZAGROZIŁA SZCZĘŚCIU SYNA

Nie zapomnę tamtej podróży do rodziców... Siedziałam w pociągu i dużą przyjemność sprawiało mi myślenie o Januszu. Od trzech miesięcy pracowaliśmy razem i czułam, że z każdą chwilą, z każdym słowem, wymienionym gdzieś w biegu na korytarzu, jesteśmy sobie coraz bliżsi. Kiedy zostaliśmy wysłani razem w podróż służbową, szybko porozumieliśmy się. Do domu wracaliśmy już jako zafascynowana sobą para.

Po paru tygodniach Janusz przeprowadził się do mnie.

- Moja mama bardzo chciałaby cię poznać. Zaprasza nas na kolację - powiedział kiedyś.

Wieczór u rodziców Janusza minął w atmosferze początkowo sztucznie serdecznej, a później wyraźnie sztywnej. Jego matka długo opowiadała o swoim wyjątkowo zdolnym synu, który ma szanse na wspaniałą karierę. O ile, oczywiście, nie ożeni się przedwcześnie.

Z upływem czasu nasz związek dojrzewał. Wiedzieliśmy, że kochamy się i kiedyś na pewno pobierzemy się. Jednocześnie jednak stopniowo nasilały się naciski ze strony mamy Janusza. Ciągle wzywała go do siebie, tłumacząc, że potrzebuje jego opieki, gdyż czuje się źle. Janusz nigdy nie chciał mi opowiadać o swoich wizytach u rodziców, ja jednak wiedziałam, że przychodzi bardzo zdenerwowany. Czułam, że coś wisi w powietrzu. To było pewne - nie zostałam zaakceptowana przez jego rodziców. Nie wiedziałam tylko, z jakiego powodu.

Zawsze czułam się źle w towarzystwie matki Janusza. Nigdy nie mogłam przewidzieć, w jaki sposób mi dokuczy. Podczas Świąt Bożego Narodzenia, które oczywiście spędziliśmy u rodziców Janusza, moja przyszła teściowa podzieliła się ze mną swoimi myślami:

- Wiesz Joasiu, Janusz miał tyle wspaniałych dziewcząt. Nie zapomnę Beatki. O, to była bogata dziewczyna. Jej ojciec miał szklarnie i sklep w Poznaniu. Miałam nadzieję, że Janusz się z nią ożeni, szkoda...

Wiedziałam już, że matka Janusza nie zostawi nas w spokoju. Nawet nie zdawałam sobie sprawy, że trzydziestoletni mężczyzna może być obiektem wręcz chorobliwej miłości macierzyńskiej. Ja natomiast byłam tą, która "specjalnie" odciąga go od niej.

Po ślubie postanowiliśmy przeprowadzić się do innej miejscowości. Zaproponowano nam dobrą pracę. Dostaliśmy spore, choć służbowe mieszkanie, a i do rodziców Janusza było na tyle blisko, że mógł utrzymywać z nimi stały kontakt.

- Ty chcesz mojej śmierci, chcesz mnie zostawić na pastwę losu. Zmieniłeś się bardzo. Już zupełnie nic dla ciebie nie znaczę - reakcja matki Janusza była wyjątkowo gwałtowna. Jego ojciec również nie szczędził ostrych słów, zarzucał mu, że zapomina o obowiązkach wobec rodziców.

Po kilku tygodniach moja teściowa nagle umarła na atak serca. Janusz bardzo to przeżył. Wyglądał jak własny cień. Nic go nie interesowało, zachowywał się jak zaprogramowany robot. Choć nigdy o tym nie mówił, domyślałam się, że czuje się winny śmierci matki.

Odbiło się to na naszym związku. Coraz mniej ze sobą rozmawialiśmy. Próbowałam jakoś pocieszyć Janusza. Kiedy czasem udało mi się namówić go na łóżko, zgadzał się, ale bez większej ochoty. Niestety, nasze noce były zupełnie nieudane. Pomyślałam, że na to za wcześnie. Jednak przy późniejszych próbach współżycia efekt był taki sam. Wychodziłam z siebie, żeby się rozluźnił i nie zadręczał myślami. Na próżno. Trzeba było powiedzieć sobie prawdę - Janusz stał się impotentem. A przecież oboje chcieliśmy mieć dzieci.

Minęły cztery miesiące, zanim mąż zdecydował się pójść do lekarza. Dostał silne środki wzmacniające potencję. Wszystko na nic. Wciąż bardzo go kochałam i nie wyobrażałam sobie dalszego życia bez niego. Jednak co to za życie - obok siebie, a nie razem - w przygnębiającej atmosferze?

Nie mogłam w nocy spać. Kiedyś obejrzałam w telewizji wywiad z psychologiem na temat miłości matek do dorosłych dzieci. Jak wynikało z wypowiedzi wielu uczestników programu, nadopiekuńczość i, będąca jej rezultatem, nadmierna ingerencja rodziców w życie dorosłych dzieci zdarza się bardzo często. Wpływa negatywnie na życie młodych rodzin, prowadzi do dramatów. Autor programu zalecił widzom lekturę kilku książek. Kupiłam jedną z nich. Wiele fragmentów przypominało naszą historię i stosunki Janusza z matką. Zaproponowałam mu, żeby ją przeczytał. Długo leżała na półce nie ruszona. Jednak w końcu sięgnął po nią. - Trochę mi to pomogło - stwierdził po przeczytaniu książki. - Chyba rzeczywiście muszę porozmawiać z psychologiem.

Janusz przeszedł terapię, podczas której próbował wyzwolić się od poczucia winy za śmierć matki.

Przetrwaliśmy kryzys i będziemy mieli dziecko. Mam nadzieję, że za 18 lat nie będziemy zadręczać go swoją rodzicielską miłością.

Joanna BAZALTOWICZ

DWAJ BRACIA, CZYLI O PODEJRZLIWOŚCI

Dawno, dawno temu żył sobie chłop - Walek mu było - tak ubogi, że kiedy do pracy w lesie pojechał, za całodzienny posiłek miał tylko pajdę suchego chleba i kawałek sera. Gdy w południe wziął się do jedzenia, zjawił się człeczyna jakiś, dobry i mizerny, o poczęstunek prosząc. Walek,choć sam głodny, z biedakiem się podzielił, a gdy zjadł, człeczyna tak przemówił:

- Za to, żeś miłosierny, odwdzięczyć ci się pragnę. Powiedz trzy życzenia, a wszystkie ci się spełnią.

Pierwszym życzeniem Walka było, żeby odwiedził go brat, który już dwa lata temu nań się obraził, a drugim - żeby złośliwa sąsiadka przestała żonie Walkowej i dzieciom dokuczać. Czarownik (on to był bowiem) widząc, że ma do czynienia z chłopem poczciwym i wcale nie zachłannym, pyta:

- A w domu masz wszystkiego dostatek? Skrzynie pełne?

- Jedną tylko skrzynię mam w komorze, a i ta pusta stoi.

- Czym chcesz, tym ci ją napełnię.

- A bo ja wiem? Może czymś, co by się i mnie, i dzieciom, i babie przydało...

- Załatwione, jedź do domu i zajrzyj do skrzyni.

Kiedy Walek wrócił, żona zaraz mu rzekła, że brat przysłał zapowiedź, iż wieczorem ich odwiedzi, a sąsiadka jakaś słodziutka się zrobiła i też przyjść obiecała. A czymże gości przyjąć, kiedy w komorze pusto? Walek wtedy przypomniał sobie o skrzyni, zajrzał - a tam złotych dukatów pełno. Zaraz też posłał po chleb, po kiełbasę, a nawet po kilka flaszek piwa. A kiedy wieczorem goście się dziwili skąd u niego tyle wspaniałości - opowiedział swą przygodę.

Następnego dnia brat wybrał się do lasu, a choć był bogaty, wziął jedną pajdę chleba i kawałek sera. Czarownik się zjawił, o poczęstunek poprosił i trzy życzenia spełnić obiecał, ale chłop mówi:

- Teraz nic powiedzieć nie mogę, bo mi żona przykazała, żebym się wpierw z nią naradził.

- Jak chcesz być żonie posłuszny, tedy wracaj do domu, ale się pospiesz, bo po zachodzie słońca czary działać przestaną.

Brat do domu się pośpieszył, a u jego żony była w odwiedzinach ta złośliwa sąsiadka, która - gdy im wszystko opowiedział - rzekła:

- Gdzieżby tam jakiś mizerota, co w lesie siedzi i o chleb z serem prosi, czarownikiem mógł być! Niechybnie się z Walkiem zmówili, co by z was wariatów wystrugać! Ja wam dobrze radzę, nie wierzcie w takie głupoty! - i poszła.

Żona bogacza też była podejrzliwa, więc rzecze:

- Zanim co postanowimy lepiej sprawdzić, czy się jakoweś życzenia spełniają. Naszej krasuli róg się w lesie utrącił, powiedz, żeby jej odrósł i zobaczymy, co sie stanie.

Ledwie chłop życzenie powiedział, już nowy róg na krowim łbie siedzi. Podejrzliwa żona chciała jednak sprawdzić, czy aby prawdziwy, chwyciła go ręką i tak mocno zakręciła, że odpadł.

- Cóżeś głupia zrobiła?!Ledwie odrósł, jużeś go urwała - zawołał mąż i dodał w złości: - Żebyż do twojej głupiej głowy przyrósł!

No i tak zaraz się stało, a choć ciągnęli i kręcili, w żaden sposób oderwać się nie dał. Widząc, że nie ma innego sposobu, a słońce już ku zachodowi się chyli, chłop wyraził życzenie, żeby ten róg z głowy żony odpadł. I tak zużyli wszystkie trzy życzenia.

Z bajki tej aż trzy morały wyciągnąć można:

1. Mąż nie zawsze i nie we wszystkim powinien żony słuchać.

2. Nie warto iść za radą złośliwych sąsiadów.

3. Kiedy żona nadmiernie podejrzliwa - łacno jej rogi wyrosnąć mogą.

Bruno MIECUGOW

DLA CIEBIE, TWOICH BLISKICH I PRZYJACIÓŁ

Tylko na łamach naszej gazety najlepsze i najserdeczniejsze życzenia dla solenizantów i jubilatów. Po to, aby ukazały się one należy przesłać tekst dedykacji zawczasu.

Serdecznie pozdrawiamy naszego przyjaciela Ryszarda Kacynela z nadaniem honorowego tytułu "Zasłużonego Budowlanego Republiki Białoruś". Życzymy Ci, Ryszardzie, szczęścia, pomyślności i sukcesów w pracy oraz działalności społecznej na rzecz odrodzenia polskości na Białorusi.

Koleżanki i koledzy z Rady Naczelnej ZPB

***

Z okazji nadania tytułu Zasłużonego Budowlanego Białorusi naszemu koledze Ryszardowi Kacynelowi, od całego serca życzymy pomyślności, długich twórczych lat, zdrowia i szczęścia.

Zespół chóru "Głos znad Niemna"

***

Kochanemu braciszkowi Ludwikowi przesyłam najserdeczniejsze życzenia z okazji Dnia Urodzin: zdrowia, szczęścia i uśmiechu na co dzień.

Brat Eugeniusz

JAK MAM POSTĄPIĆ?

Wyszłam za mąż 6 lat temu, mając 19 lat. To była miłość, którą mąż systematycznie niszczył przez ostatnie lata. Wracał do domu pijany albo nie wracał wcale. Zdarzało się, że ubliżał mi publicznie. Kilka razy próbowałam odejść, ale miłość nie pozwalała mi na to. Rok temu urodziła nam się córeczka. To go wcale nie zmieniło. Ostatnie lata to pasmo goryczy i zawiedzionych nadziei. Wiem, że mąż się starał, cóż z tego, okres jego abstynencji nie był dłuższy niż miesiąc.

Podczas mojej kolejnej depresji kuzyn męża wyznał mi miłość. Nie potraktowałam tego poważnie. Ale on nie dawał za wygraną. Mówił jak bardzo mnie podziwia, zapewniał, że zasługuję na lepsze życie. Czułam się bardzo samotna i ... w końcu uległam. Jest przeciwieństwem męża - czuły, opiekuńczy, traktuje mnie z szacunkiem. Postanowiłam o wszystkim powiedzieć mężowi. Oszalał z rozpaczy. Obiecał, że zrobi wszystko, by tylko nas nie stracić. Twierdzi, że nie wyobraża sobie życia beze mnie. Zaczął się leczyć. Uwierzyłam mu kolejny raz. Zdałam sobie sprawę, iż moja miłość do niego nie wygasła. Ale spokojną przyszłość mogę mieć tylko u boku kuzyna Maćka. Dał mi na to dowody, a mąż, jak dotąd, tylko deklaracje słowne. Przestałam się spotykać z Maćkiem. Chyba przegapię życiową szansę. Jak mam postąpić?

Maria

♥ *Kocha, lubi, szanuje...* ♥

Jeśli zgubiłeś adres drugiej połowy swego serca, jeżeli jesteś nieśmiały lub z sobie znanych powodów nie możesz lub nie chcesz osobiście przekazać pozdrowień, podziękowań, życzeń - masz okazję uczynić to na łamach " Głosu znad Niemna", zawierzając swoje tęsknoty, marzenia, wdzięczności i serdeczności pośrednictwu naszego stałego kącika "Miłe słówka". Wszystkie życzliwe słowa trafią poprzez łamy "Głosu" do Twoich bliskich, ukochanych, ulubionych. Każda okazja jest dobra: urodziny, sukces, rocznica pierwszej randki czy też poprostu zwyczajna chęć takiego właśnie sympatycznego kontaktu z drugą osobą.

Chcesz oznajmić bliskiej Ci osobie, że ją KOCHASZ, LUBISZ, SZANUJESZ skorzystaj z naszej propozycji. Twoje koleżanki i Twoi koledzy już to uczynili.

POLACY NA ŚWIECIE

W DALEKIEJ BRAZYLII

ROZMOWA Z JANEM KRAWCZYŃSKIM DZIENNIKARZEM POLONIJNYM Z KURYTYBY

- W Brazylii mieszka Pan już ponad 60 lat

- Razem z rodzicami wyjechaliśmy tam w roku 1927.

- Początkowo mieszkał Pan na południu kraju

- Zamieszkaliśmy w Porto Alegro, gdzie mieszkało już parę rodzin z naszych stron. Liczyliśmy, że wśród znajomych będzie łatwiej. Niestety, warunki, jakie tam zastaliśmy nie były najłatwiejsze. Przez pierwsze dwa tygodnie mieszkaliśmy na scenie Towarzystwa "Orła Białego". Nie było też żadnej pracy. Pamiętam dokładnie pierwsze noce, jakie tam spędziłem pod gorącymi pierzynami przywiezionymi z kraju.

Dopiero po pewnym czasie ojciec dostał pracę w budownictwie. Innej, która bardziej by mu odpowiadała nie znalazł. Lepiej powiodło się mojemu starszemu bratu, który przez dwa lata uczył się w kraju w szkole rzemieślniczej. On dostał lepiej płatną pracę w zakładzie ślusarskim. Średni natomiast brat, podobnie jak ojciec, wylądował w końcu w budownictwie.

- Czy Pan także poszedł w ślady ojca?

- Dzięki staraniom rodziców podjąłem najpierw naukę w szkole polsko-brazylijskiej, a po jej ukończeniu dostałem pracę w redakcji polskiego czasopisma "Echo Polskie". Nie zostałem jednak dziennikarzem. Musiałem zadowolić się najpierw sprzątaniem i załatwianiem najpotrzebniejszych prac.

- Pracę redakcyjną poznawał więc Pan od kuchni...

- Zapoznano mnie również z zecerką i innymi ówczesnymi technikami wydawania gazet. Bardzo mi się to podobało.

- Czy pamięta Pan, jak wyglądało wówczas "Echo Polskie"?

- Nasze czasopismo posiadało duży format i 4-6 stron druku. Miało też wybitnie polonijny charakter i ukazywało się co tydzień. Przypuszczam, że pracowałbym tam jeszcze wiele, wiele lat, ale rodzice postanowili wyjechać na stałe z Porto Alegre.

- A Pan razem z nimi?

- Moi rodzice zamieszkali na kolonii, a ja zostałem jeszcze w mieście przez kilka miesięcy. Samemu nie było jednak łatwo. Zamieszkałem więc z nimi w Guarani das Missoes i pomagałem im w pracy. Z marzeń jednak nie zrezygnowałem.Rozpocząłem jednak naukę w polsko-brazylijskim kolegium. Wiedziałem, że bez ukończenia odpowiednich szkół szansy zostania dziennikarzem nigdy nie będę miał. Mógłbym co najwyżej zostać robotnikiem. Nigdy nie widziałem też dla siebie przyszłości na kolonii. Wieś nie bardzo mnie pociągała. Bałem się też zawodu dziennikarza, chociaż nigdy o tym nie przestałem myśleć.

Aby zapewnić sobie stabilną przyszłość rozpocząłem naukę w zakładzie ślusarsko-rusznikarskim. W moim chłopsko-robotniczym środowisku zawód dziennikarza nie cieszył się wielkim poważaniem. Oczywiście nie miałem o to do nikogo żadnych pretensji. Jak bowiem wymagać tego od ludzi niewykształconych? Dla nich stabilność to łopata i praca fizyczna.

Po wyzwoleniu w zakładzie ślusarsko-rusznikarskim wyjechałem do Kurytyby. Postanowiłem kontynuować tam naukę w kolegium polsko-brazylijskim im. H. Sienkiewicza, a potem w gimnazjum brazylijskim. Zacząłem też wydawać miesięcznik dla młodzieży polonijnej "Młody Parańczyk", którego byłem redaktorem.

W tym czasie obradował w Kurytybie sejmik Centralnego Związku Polaków w Brazylii. Zjawili się na nim delegaci i działacze polonijni z różnych towarzystw z trzech stanów południowych. Sporządziłem więc listę i zacząłem kwestować. Z uzbieranych funduszy mogłem wydać spokojnie kolejnych parę numerów.

Kiedy fundusze się skończyły z ciekawą propozycją wystąpił do mnie "Junak". Zaproponował mi połączenie ich i mojego czasopisma. Propozycję przyjąłem. "Junak" jako organizacja sportowa dysponował odpowiednimi funduszami. Nie musiałem już dłużej martwić się o przyszłość pisma. Potem była niestety nacjonalizacja i rząd Brazylii zakazał dalszej działalności polonijnej.

- Potem była też wojna.

- Wróciłem do Porto Alegro. Pracowałem tam w firmie wydawniczej. Kiedy wybuchła II wojna światowa zgłosiłem się do wojska podobnie jak moi dwaj bracia. Skierowano mnie do Rio de Janeiro, gdzie oczekiwaliśmy na statek z Anglii. Razem ze mną oczekiwało tam 30 innych kolegów. Oczekiwanie na wyjazd skończyło się w chwili upadku Powstania Warszawskiego. Do Porto Alegre wróciłem jednak jako wielki bohater. Uczestniczyłem potem jeszcze w mundurze w odsłonięciu pomnika Fryderyka Chopina. Znajomi widzieli mnie potem w kinach.

- Po wojnie wrócił Pan ponownie do Kurytyby?

- Mogłem się tam wreszcie zająć pracą publicystyczną. Swoje pierwsze utwory opublikowałem w prasie brazylijskiej i polskiej. W tygodniku "Siewca" wydawanym w Kurytybie ukazały się moje dwie pierwsze powieści: ""Zielone piekło" i "Złota góra". Obie prace ukazywały życie pierwszych osadników polskich w Brazylii. Potem w San Paulo w "Przeglądzie Polskim" ukazała się moja trzecia powieść pt. "Tonga".

- Pana opowiadania drukowane były również w Polsce.

- Jako pierwsza ukazała się również dla młodzieży pt. "Ivangore" osnuta na tle życia poszukiwaczy złota, zbieraczy kauczuku i Indian brazylijskich. Potem był tom wspomnień pt. "Z tamtej strony ziemi" i wreszcie "Pampa" - będący dziejami chłopca urodzonego w Polsce i mieszkającego potem w Brazylii.

To tylko kilka tytułów, które już się ukazały. Mam jeszcze kilka maszynopisów. Wcześniej na pisanie książek nie miałem zbyt wiele czasu. Czuję jednak w sobie potrzebę działania, nie tylko dla własnej korzyści, ale także dla innych. Sprawy polskie w Brazylii nadal mnie fascynują. Widocznie nadal kocham swoją starą ojczyznę.

Chciałbym także doczekać czasów, aby Polonia brazylijska mogła na co dzień porozumiewać się z krajem swoich ojców. Wielkie odległości nie pozwalają jednak na częste odwiedziny w ojczyźnie. Potrzebne są więc filmy, kasety i książki, które pomogą w poznaniu przeszłości i teraźniejszości.

Dobrym rozwiązaniem byłoby powołanie do życia regularnej linii lotniczej łączącej np. Warszawę z Kurytybą. Ciekawe tylko, czy w dobie współczesnej, nie byłaby ona zbyt deficytowa?

Rozmawiał
Leszek WĄTRÓBSKI

Na zdjęciach: miasto Kurytyba

Fot. autor

10, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.05. Деловой вестник. **9.20.** «Черепашки ниндзя». Мультфильм. **9.45, 21.40.** Под куполом Вселенной. **9.55.** «АВС-клуб» в Америке. **10.15.** Пять минут на шутки. **10.25.** «Имя». Худ. фильм. **11.45.** «Голосом моим...» Фильм — концерт. **12.45.** «С сегодняшнего дня взрослый«. Худ. фильм. **16.45.** История. Восточные славяне в Беларуси в IX — XII веках. **17.15.** «Бимбат«. Судьба брошенных детей. **17.40.** «Осенний мотив». Киноочерк. **17.50.** Белорусский тур. **18.10.** Областные новости (Брест). **18.25.** Новости Би-би-си. **19.00.** Аэробика. Уроки Н. Новожиловой. **19.30.** Проспект. Информационно-аналитическая программа. **20.00.** «Так это было... » Рассказывает бывший партизан Василий Егорович Кизик. **20.20.** Пять минут на шутки. **20.30.** Контакт: адреса, предложения, информация. **20.35.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** Студия «Тэлесябрына». **21.50.** Спортивный телекурьер. **22.10.** 1000 вопросов. Телеигра. **22.45.** НИКа. **23.00.** Погода. **23.10.** «Полоса Симорона». Худ. фильм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.30. Утро. **6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50.** Новости. **7.00.** Продолжение программы «Утро». **8.00.** «Война гоботов». Мультсериал. **8.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **9.00.** Человек и закон. **9.30.** «Петь хочется душе». Поет Татьяна Матвеева. **15.00.** Новые имена. **15.35.** Звездный час. **16.25.** «Элен и ребята. Размолвка». Молодежный сериал (Франция). **16.50.** Мир сегодня. **17.30.** Человек и закон. Спецвыпуск. **17.40, 20.30.** Погода. **17.45.** Кто есть кто. «ХХ век, А. Павлова». **18.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **18.55.** «Если...» Авторская программа В. Познера. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Монолог. **20.50.** Гол. **21.20.** Театр + ТВ. Несыгранные роли Р. Быкова. **23.05.** Шесть вечеров с Ю. Никулиным. Вечер 2-й. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.30. Формула-730.**7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** «И расцвел гусевский камень». Док. фильм. **8.35.** Новая линия. **9.05.** «Главный свидетель-компьютер«. Худ. фильм. **10.35.** Телегазета. **10.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Мульти-пульти. **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Праздник каждый день. **16.15.** Новая линия. «Погасшая звезда?». **16.55.** Бизнес в России. **17.25.** Спасение 911. **18.20.** Устами младенца. **18.50.** «Никто не забыт». **19.25.** Подробности. **19.35.** «Спрут-6». Худ. фильм. 1-я серия. Часть 2-я. **20.40.** Репортер. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экзотика. **23.30.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **9.00, 17.00.** «Мода на успех». Сериал. **9.30, 17.25.** Программа для детей. **9.45.** Гимнастика. **9.50.** Мультфильм. **10.00, 13.00, 20.30, 24.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.55.** Английский язык для детей. **11.05.** «Династия». Сериал. **12.00.** Приятное с полезным. **12.30.** Программа католической редакции. **13.10.** Агробизнесс. **13.15.** Образовательное телевидение. **13.40.** Школы в Европе. **14.05.** Экологическая программа. **14.25.** Док. фильм. **14.55.** И тело и душа. **15.10.** Пейзаж с тишиной. **15.25.** Выбор будущего. **15.35.** Репортаж. **16.00.** Музыкальный журнал. **16.30.** Молодежная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20, 23.10.** Публицистическая программа. **19.10.** Сериал. **19.40.** История польского телевидения. **20.00.** Вечеринка. **21.15.** Телетеатр. «Открытый дом». **22.40.** Миниатюры. **22.45.** Пульс дня. **23.00.** Неделя президента. **00.20.** «Прикосновение зла». Худ. фильм. **02.00.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.00, 14.00, 19.00, 22.00, 01.00. Панорама. **8.10.** Спорт. **8.20.** Курс английского языка. **8.35.** Утро. **9.00, 19.10.** Местная программа. **9.30.** «Барбара и Ян». Сериал. **10.00.** Мир женщин. **10.30, 18.00, 01.15.** Док. фильм. **11.05, 16.00, 20.35.** Мультфильм. **11.30.** Программа по заявкам. **14.20.** «Эта прекрасная семейка». Сериал. **15.10.** Тележурнал. **15.55.** Приветствие. **16.30, 01.05.** Спортивная студия. **17.00.** Тележурнал. **17.10.** Отчизна. **17.30.** Париж. **20.00.** Колесо фортуны. **22.30.** «Прощание с Марией». Худ. фильм. **00.05.** Репортаж.

11, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Под куполом Вселенной. **8.20.** Погода. **8.30.** Пять минут на шутки. **8.40.** «Возрожденная песня». Фильм-концерт. **9.00.** История. Восточные славяне в Беларуси в IX — XII веках. **9.30.** «Полоса Симорона». Худ. фильм. **10.45.** «Четвертое измерение». Телеэссе. **11.20.** «Музыка дождя». Музыкальный фильм. **12.00.** «Бимбат. Судьба брошенных детей. **14.45.** «Нов и К»-топ-10. **15.45.** Белорусская литература. «Дед Талаш и Припять». **16.15.** Хозяин. Колхоз им. Черткова Ивацевичского района. **16.55.** Студия «Бимбат» представляет: «Крылья». **17.15.** Экономикст. **17.25.** Новости (с сурдопереводом). **17.35.** Мост. **18.05.** Областные новости (Витебск). **18.20.** Новости Би-би-си. **18.55.** Футбол. Отборочный матч Олимпийского турнира. Сборная Беларуси — сборная Люксембурга. В перерыве (19.45.) — Колыбельная. **20.50.** Контакт: адреса, предложения, информация. **21.00.** Панорама. **21.35.** Пять минут на шутки. **21.45.** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **22.45.** Под куполом Вселенной. **22.55.** НИКа. **23.10.** Погода. **23.20.** Футбол. Чемпионат Европы. Беларусь — Люксембург. Четверть часа перед матчем.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.30. Утро. **6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50.** Новости. **7.00.** Продолжение программы «Утро». **8.00.** «Война гоботов». Мультсериал. **8.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **9.00.** Ты помнишь, товарищ. . . **9.35.** В.-А. Моцарт. Концерт для скрипки с оркестром ре-мажор. **15.00.** Домисолька. **15.30.** Волшебный мир, или Синема. **16.00.** Джем. **16.20.** «Элен и ребята. Признание в любви». Молодежный сериал. **16.50.** Мир сегодня. **17.00.** Пилот из Флориды. **17.30.** Миниатюра. **17.40, 20.30.** Погода. **17.45.** Кто есть кто. «ХХ век. Ю. Гагарин». **18.00.** Час пик. **18.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Из первых рук. **20.50.** Песня-94. **21.35.** «Крысиный угол». Худ. фильм. **23.25.** В мире джаза. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.30. Формула — 730. **7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Утренний концерт. **8.50.** Без ретуши. **9.45.** «К-2» представляет: «Фрак народа». **10.35.** Телегазета. **10.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** «Пиратский остров». Худ. фильм (Австралия). 1-я серия. **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Праздник каждый день. **16.15.** Новая линия. **16.55.** Музыка на десерт. **17.35.** Повестка дня. **18.00.** Л-клуб. **18.50.** Ничего не жаль. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Тени». Худ. фильм. (США). **21.25.** Поют драматические актеры. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** «Борьба титанов (ФРГ — Чехословакия). 2-я серия «Соперники». **0.10.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **9.00, 17.00.** «Первые поцелуи». Сериал. **9.30, 17.25.** Для детей. **9.55.** Гимнастика. **10.00, 13.00, 20.30, 22.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.55.** Английский язык для детей. **11.45.** Европейский портрет. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** Приятное к столу. **12.30.** Домашний юрист. **12.40.** Клуб одиноких сердец. **13.10.** Агробизнес. **13.15.** Образовательное телевидение. **14.05.** Французский язык. **14.15.** Кухня. **14.30.** Телеэкспресс. **14.50.** Наша Балтика. **15.05.** Из истории техники. **15.20, 20.20.** Док. фильм. **15.45.** В мире науки. **16.00.** Музыкальная программа. **16.30.** Программа для молодежи. **18.00.** Телеэкспресс. **18.45.** Авто-мания. **19.05.** Мультфильм. **19.30.** Чрезвычайный пересмотр. **20.00.** Вечеринка. **21.10.** «Молоко и мед». Худ. фильм. **22.45.** Лексикон польской демократии. **23.00.** Пульс дня. **23.30.** Сейсмограф. **23.50.** Экономическая программа. **01.10.** Культурно-публицистическая программа. **01.30.** Откуда эта впечатлительность? **02.00.** Народная демократия. **02.30.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.00, 14.00, 19.00, 22.00, 01.00. Панорама. **8.10.** Спорт. **8.20.** Курс английского языка. **8.35.** Утро. **9.00, 19.10.** Местная программа. **9.30.** «Барбара и Ян». Сериал. **10.00.** Мир женщин. **10.30.** Док. сериал. **11.00.** «Приключения Блэка». Сериал. **11.30.** Программа по заявкам. **14.20.** «Эта прекрасная семейка». Сериал. **15.10.** Тележурнал. **15.55.** Приветствие. **16.30.** Спортивная студия. **17.00.** Представления 80-х годов. **17.30.** Тоска и мечты. **18.10.** Письма из Европы. **18.40.** Католическая программа. **20.00.** Жизнь по-другому. **20.35.** Мультфильм. **21.00.** Публицистическая программа. **22.30.** Экологическая программа. **22.40.** Репортерский второй программы представляет: **23.00.** «Индокитай». Худ. фильм. **00.35.** Варшавский кинофестиваль. **01.05.** Спортивная студия. **01.15.** «Обиженная». Худ. фильм.

12, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Экономикст. **8.20.** Под куполом Вселенной. **8.30.** Погода. **8.40.** Пять минут на шутки. **8.50.** Мультфильм. **9.00.** Белорусская литература. «Дед Талаш и Припять». **9.30.** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **10.30.** Аэробика. Уроки Н. Новожиловой. **11.00.** Ровесники-шоу. Концерт группы «Алиса». **12.00.** «Дом, в котором я живу». Шлессарт». Худ. фильм. **15.40.** Видимо-невидимо. **16.40.** «Мост в будущее». Телеочерк. **17.10.** «Бимбат». Сделай сам. **17.30.** Прямая линия. **17.35.** Новости (с сурдопереводом). **17.40.** Телеклуб охотников и рыболовов «Удача». **18.00.** Областные новости (Гомель). **18.15.** Новости Би-би-си. **18.50.** Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы. Сборная Беларуси — сборная Люксембурга. **20.55.** Колыбельная. **21.15.** Панорама. **21.50.** Пять минут на шутки. **22.00.** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **23.00.** Контакт: адреса, предложения, информация. **23.05.** Под куполом Вселенной. **23.10.** «Пять звезд». Телеигра. **0.00.** Погода. **0.15.** Футбол. Беларусь — Люксембург. Четверть часа после матча.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.30. Утро. **6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.45, 20.00, 22.50.** Новости. **7.00.** Продолжение программы «Утро». **8.00.** «Война гоботов». Мультсериал. **8.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **9.00.** Клуб путешественников. **15.00.** Посмотри: послушай. **15.20.** «Летающий дом». Мультсериал. **16.00.** Компьютер-холл. **16.25.** «Элен и ребята. Джимми». Молодежный сериал. **16.50.** Мир сегодня. **17.00.** Межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **17.30.** «Я встретил Вас...» Поет Зураб Соткилава. **17.40, 20.30.** Погода. **17.45.** Кто есть кто. «ХХ век. Ж. -П. Сартр». **17.55.** Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы. Сборная России — сборная Сан-Марино. В перерыве (18.45.) — Спокойной ночи малыши! **20.40.** Беседа с А. И. Солженицыным. **21.00.** «Ступень к Парнасу». **21.20.** «Пассажир дождя». Худ. фильм (Франция, Италия). **23.35.** Авто-шоу. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.30. Формула-730. **7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Утренний концерт. **8.45.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **9.35.** Здорово живешь. **9.50.** Мастера. Памяти скульптура Олега Комова. **10.35.** Телегазета. **10.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Праздник каждый день. **16.15.** Дальний Восток. **16.55.** Люди. **17.10.** Хозяин. **17.35.** Обычное дело. **17.50.** Фильм-премьер. **18.05.** Ваше право. **18.20.** «Звезды» Америки. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **20.30.** Сам себе режиссер. **21.05.** На политическом Олимпе. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **22.40.** Антреприза. Михаил Козаков. **23.30.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **9.00, 17.00.** «Мода на успех». Сериал. **9.30.** Программа для детей. **9.45.** Гимнастика. **9.50.** Мультфильм. **10.00, 13.00, 20.30, 24.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.55.** Английский язык для детей. **11.00, 19.05.** «Солнечный патруль». Сериал. **12.00.** От колыбели до школы. **12.30.** Наше государство. **13.10.** Агробизнес. **13.15.** Образовательное телевидение. **13.40, 14.25, 18.45.** Тележурнал. **13.55.** Правда и фикция. **14.05.** Две правды. **15.05.** История польского радио. **15.25.** Лица Ренессанса. **16.00.** Молодежная музыка. **16.30.** Для молодежи. **17.25.** Для молодежи. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **20.00.** Вечеринка. **21.10.** Спортивная студия. **23.10.** Пульс дня. **23.25.** Репортаж. **00.20.** «Бекарт». Худ. фильм. **01.55.** Программа Французского телевидения.

ПОЛЬША-II

8.00, 14.00, 19.00, 22.00, 01.35. Панорама. **8.10.** Спорт. **8.20.** Курс английского языка. **8.35.** Утро. **9.00, 19.10.** Местная программа. **9.30.** «Барбара и Ян». Сериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **15.55.** Приветствие. **16.00, 20.35.** Мультфильм. **16.30, 01.50,** Спортивная студия. **17.00.** Животные вокруг нас. **17.30.** Репортаж. **18.00.** Док. фильм. **18.55.** Розыгрыш лото. **20.05.** Телетурнир. **21.00.** «Дела Росси О ´Нейл». Сериал. **21.45.** Тени жизни. **22.35.** Экспресс репортеров. **23.05.** Концерт. **02.00.** Тележурнал.

13, ЧЕТВЕРГ

БЕЛОРУССКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Под куполом Вселенной. **8.20.** Погода. **8.30.** Пять минут на шутки. **8.40.** Научно-популярные фильмы. **9.20.** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **10.20.** Уроки здоровья. **10.55.** «Пять звезд». Телеигра. **11.45.** «Бимбат». Сделай сам. **12.05.** «Концерт мастеров искусств Китая». Музыкальный фильм. **15.40.** Человек и мир. «Чтобы всегда было здоровье». **15.55.** Репортаж с Международного христианского фестиваля еаврейской музыки и танца. **17.10.** «Бимбат». «Марсельеза». **17.30.** Новости (с сурдопереводом). **17.40.** Голоса белорусского зарубежья. Кастусь Акула. **18.10.** Областные новости (Гродно). **19.25.** Зачитайте мое письмо. **19.05.** Стоп-кадр. Криминальная хроника. **19.25.** Экономическая волна. Прямая линия. **20.10.** «Экспоревю». Репортаж с выставки товаров народного потребления. **20.20.** Пять минут на шутки. **20.30.** Контакт: адреса, предложения, информация. **20.35.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **22.35.** Под куполом Вселенной. **22.45.** «Крок». Студия «Формула». «Супермодель-95». **0.20.** Погода. **0.30.** Хоккей. Чемпионат МХЛ. «Тивали» (Минск)— «Химик» (Воскресенск). 3-й период.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.30. Утро. **6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50.** Новости. **7.00.** Продолжение программы «Утро». **8.00.** «Война гоботов». Мультсериал. **8.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **9.00.** В мире животных. **9.40.** Экслибрис. **15.00.** Мультитроллия. **15.30.** На балу у Золушки. **16.00.** Тет-а-тет. **16.20.** «Элен и ребята. Ночь, проведенная вместе». Молодежный сериал. **16.45.** Поет ансамбль древней музыки »Торама». **16.50.** Мир сегодня. **17.00.** . . . До 16 и старше. **17.40, 20.30.** Погода. **17.45.** Кто есть кто. «ХХ век. Л. Армстронг». **18.00.** Час пик. **18.25.** «Дикая Роза». Телесериал. **18.55.** «Серебряный шар». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Москва-Кремль. **21.00.** Лотто «Миллион». **21.30.** «Потише, басы». Худ. фильм (Франция, Италия). **23.15.** Поэзия Нины Искренко. **23.40.** Мультфильм для взрослых. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.30. Формула-730. **7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются. . . Требуются. . . **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Клип-антракт. **8.30.** Поехали. **8.40.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **9.30.** Военный курьер. **9.45.** Совершенно секретно. **10.35.** Телегазета. **10.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Праздник каждый день. **16.15.** Новая линия. **16.55.** Живем и любим. **17.10.** Будни. **17.50.** Экспоцентр представляет. **17.55.** В мире авто- и мотоспорта. **18.25.** Своя игра. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **20.30.** Шестое чувство. **21.05.** «К-2» представляет: «Ню». **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **22.40.** Кто мы? «Царский путь». **23.25.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **9.00.** «Детское отделение». Сериал. **9.30.** Для детей. **9.45.** Гимнастика. **9.50.** Мультфильм. **10.00, 13.00, 20.30.** Новости. **10.10.** Программа для детей. **10.25.** Дошкольники дома. **10.55.** Английский язык для детей. **11.05, 21.10.** «Жар тропиков». Сериал. **12.00.** Кулинарная программа. **12.20.** Это легко. **12.30, 02.20.** Культурно-публицистическая программа. **12.45.** Безопасная жизнь. **13.10.** Агробизнес. **13.15.** Образовательное телевидение. **13.40.** Здоровье. **14.00, 15.20.** Выстрел в десятку. **14.05.** Животные мира. **14.30, 14.55.** Это неправда. **14.35.** Через моря и льды. **15.00.** Тележурнал. **15.25.** Первый год жизни ребенка. **16.00.** Молодежная музыка. **16.30.** Для молодых зрителей. **17.25.** «Где Валли? ». Сериал. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Киножурнал. **18.40.** Семья— семье. **19.05.** «Маленькое чудо». Сериал. **19.30.** Католическая программа. **20.00.** Вечеринка. **22.05.** Только в первой программе. **22.50.** Сатирическая программа. **23.00.** Правительственный журнал. **23.10.** Полицеский журнал. **23.25.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Репортаж. **00.50.** Худ. фильм.

ПОЛЬША-II

8.00, 14.00, 19.00, 22.00, 01.00. Панорама. **8.10.** Спорт. **8.20.** Курс английского языка. **8.35.** Утро. **9.00, 19.10.** Местная программа. **9.30.** «Барбара и Ян». Сериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **15.55.** Приветствие. **16.00.** «Тарзан». Сериал. **16.30.** Мультихобби. **17.00, 18.00.** Док. фильм. **17.30, 24.25.** Репортаж. **18.45.** Варшавский кинофестиваль. **20.05.** Колесо фортуны. **20.35.** Клуб господина Рыся. **21.00, 01.05.** Спортивная студия. **22.35.** Автожурнал. **23.05.** «Господство». Худ. фильм. **01.15.** Арт-ночь.

14, ПЯТНИЦА

БЕЛОРУССКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Под куполом Вселенной. **8.20.** Погода. **8.30.** Пять минут на шутки. **8.40.** «Придвинские забавы». Фильм-концерт. **9.00.** Человек и мир. «Чтобы всегда было здоровье». **9.15.** «Лада ОМС» представляет». «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **10.15.** Авто-парк. **10.35.** «Презумция невиновности». Худ. фильм с субтитрами. **12.00.** «Бимбат». «Марсельеза». **12.20.** «Казенный дом». Худ. фильм. **13.50.** К 80-летию Л. Случанина-Шпаковского. **16.25.** «Телебом». Шоу-конкурс. **17.15.** «Бимбат». Школа-гимназия номер 195. **17.30.** Новости (с сурдопереводом). **17.40.** «Китайский ирк». Фильм-концерт. **18.10.** Областные новости (Могилев). **18.25.** Новости Би-би-си. **19.00.** Экономикст. **19.10.** «Любушка— голубушка моя». Памяти заслуженной артистки Беларуси А. Рыжковой. **20.10.** Студия «Тэлесябрына». **20.20.** Пять минут на шутки. **20.30.** Контакт: адреса, предложения, информация. **20.35.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** Вечер с кинорежиссером В. Мотылем. **22.25.** «Тамира» предлагает. Ретроспектива фильмов В. Мотыля «Женя, Женечка и «Катюша». Худ. фильм. **23.50.** Под куполом Вселенной. **24.00.** Погода.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.30. Утро. **6.30, 7.30, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50.** Новости. **7.00.** Продолжение программы «Утро». **8.00.** Сорока. **8.20.** «Дикая Роза». Телесериал. **9.00.** Помоги себе сам. **9.30.** М. Равель. Сюита из балета «Сон Флорины». **15.00.** «Кэтвизл». Телесериал для детей. **16.00.** Рок-урок. **16.50.** Мир сегодня. **17.00.** Человек и закон. **17.35.** Документы и судьбы. **17.45, 20.30.** Погода. **18.00.** Бомонд. **18.20.** «Дикая Роза». Телесериал. **18.50.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.00.** «Улицы Сан-Франциско». Телесериал. **22.00.** «Они». **23.05.** Музобоз. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.30. Формула-730. **7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются. . . Требуются. . . **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** «Возрожденный звон». Док. фильм. **8.35.** Поехали. **8.45.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **9.35.** Сам себе режиссер. **10.05.** «Озеро лавы». Док. фильм цикла «Мир вулканов» (США). **10.35.** Телегазета. **10.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Праздник каждый день. **16.15.** Новая линия. **16.55.** Дисней по пятницам. «За Ведьминой горой». Худ. фильм. **17.50.** Экспоцентр представляет. **17.55.** «Санта-Барбара». Худ. фильм. **18.50.** Пяь минут о хорошей жизни. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Миллиардерша». Худ. фильм (Франция-Германия). 1-я серия. **21.20.** Клип-антракт. **21.25.** «Городок». Развлекательная программа. 22.20. Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Тишина № 9. **23.15.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **9.00, 17.00.** «Мода на успех». Сериал. **9.30, 10.10, 17.25.** Программа для детей. **9.55.** Гимнастика. **10.00, 13.00, 20.30, 24.00.** Новости. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Молодые наездники». Худ. фильм. **11.50.** Музыкальная программа. **12.00.** Школа для родителей. **12.15.** Сшей сама. **12.30.** Журнал национальных меньшинств. **13.10.** Агробизнес. **13.15.** Образовательное телевидение. **13.45.** Какая школа. **13.50.** Что ни страна, то обычай. **14.05.** Умирающие профессии. **14.15.** Кто ты есть? **14.30.** Открыть себя. **14.50.** Если не Оксфорд, то что? **15.15.** Как я это люблю. **15.25.** Бизнес по-американски. **16.00.** Музыкальный телетурнир. **16.30.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Тележурнал. **18.30.** Еженедельник культуры. **18.40.** Тележурнал потребителя. **19.05.** Свидание втемную. **19.50, 23.20.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **21.10.** «Привидение и писательница». Комедия. **22.45.** Пульс дня. **23.35.** Культурно-публицистический журнал. **00.15.** Поединок месяца. **00.35.** Репортаж. **01.15.** «Сделано в Англии». Худ. фильм. **02.30.** Танцы.

ПОЛЬША-II

8.00, 14.00, 22.00, 01.00. Панорама. **8.10.** Спорт. **8.20.** Курс английского языка. **8.35.** Утро. **9.00, 19.10.** Местна программа. **9.30.** Сериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **15.55.** Приветствие. **16.00.** Программа для детей. **16.30.** Спортивная студия. **17.30.** «С девяти до пяти». Комедийный сериал. **18.00.** Док. фильм. **20.00.** Один из десяти. **20.35.** Тележурнал. **21.00.** Профессионалы. **22.30.** Сатирический сериал. **23.00.** «Старший брат». Сериал. **01.05.** Спорт. **01.15.** Музыкальная ночь.

15, СУББОТА

БЕЛОРУССКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Экономикст. **8.20.** Под куполом Вселенной. **8.30.** Погода. **8.40.** Пять минут на шутки. **8.50.** «Тамира» предлагает. Ретроспектива фильмов В. Мотыля. «Женя, Женечка и «Катюша». Худ. фильм. **10.15.** Здоровье. Тележурнал. **10.45.** Показывает Гродно. **11.45.** «Белсоюзконтракт» продставляет: «Лулу— ангел цветов». Мультсериал. **12.00.** «Бимбат». Школа-гимназия номер 195.**12. 35.** «Родники». Худ. фильм. **14.10.** «Между прошлым и будущим». Судьбы белорусов и немцев в послевоенной Европе. **14.55.** Христианская программа. **15.25.** Родовод. «Что ни край, то свой обычай». **16.00.** Хоккей на траве. Чемпионат Беларуси среди женских команд. «Ритм» (Гродно)— «Камвольщик» -РШВСМ (Минск). **16.40.** Архивариус. Музыкальная программа. **17.15.** Компания «Рамос»: «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **17.40.** «Песню берите с собой». Телефестиваль белорусской песни в г. Речице. Часть 1-я. **18.45.** «Подводные лодки— акулы из стали». Док. сериал. **19.15.** «Нов и К»-топ-10.**20. 15.** Международные спортивные новости. **20.40.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** Пять минут на шутки. **21.45.** «Звезды» на экране. «Дым». 2-я серия. **22.55.** Под куполом Вселенной. **23.05.** «Каскад». О бизнесе и бизнесменах. **23.25.** Видимо-невидимо. **0.25.** Чемпионат Беларуси по мини-футболу. «Стройзаказ» (Минск)— «Сельмаш» (Могилев). 2-й тайм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.30. Субботнее утро делового человека. **7.15.** Спорт-шанс. **7.45.** Слово пастыря. Митрополит Кирилл. **8.00.** «Марафон-15— малышам. **8.30.** Межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **10.00.** Утренняя почта. **10.30.** Я— женщина. **11.00.** Без паузы. **11.10.** Смак. **11.25.** «Дестан моей юности». Худ. фильм. **13.15.** Судьба поэта. К 180-летию со дня рождения М. Ю. Лермонтова. **13.50, 23.00.** Новости. **14.00.** Диалог в прямом эфире. **14.40.** «Постижение демократии». Фильм 2-й. «Возрожденная в Америке». **15.35.** Служенье муз не терпит суеты». **16.05.** «Жизнь зоопарков». Телесериал. **16.45.** Брейн-ринг. **17.30.** До и после. **18.20.** «Команда в шляпах». Телесериал. 1-я серия (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.00.** Новости плюс. **20.35, 23.10.** Погода. **20.45.** «Зигфельд. Мужчина и его женщины». Худ. фильм. 1-я серия (США). **21.50.** Матадор. **22.40.** Творческий вечер Игоря Крутого.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Мульти-пульти. **7.45.** Студия «Рост». **8.15.** Пилигрим. **9.00.** Парламентская неделя. **9.45.** Виниловые джунгли. **10.15.** Обратный адрес. **11.00.** «Кольца Альманзора». Худ. фильм. **12.10.** Попутчик Пильняк. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Де факто. **13.35.** «Эдера». Худ. фильм. (Италия). 3-я серия. **14.35.** Телеэрудит. **14.40.** Карьера. **15.25.** ХХ век в кадре и за кадром. «Зарыты в нашу память на века. . . ». **16.10.** Футбол без границ. **16.55.** Чемпионат России по футболу. «Динамо» (Москва)— «Локомотив» (Москва). В перерыве— «Праздник каждый день. **18.50.** Телеэрудит. **19.25.** «Миллиардерша». Худ. фильм. 2-я серия. **21.05.** Чемпионат России по футболу. «Спартак» (Москва)— «Жемчужина» (Сочи). 2-й тайм. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «А». Концерт памяти Элвиса Пресли. **0.30.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

8.00. Из Польши. **8.10.** Эко-эхо. **8.25.** Все об огороде. **8.50.** Агролиния. **9.30.** Спортивный тележурнал. **10.00.** Новости. **10.10.** Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей. **12.00.** Док. фильм. **12.50, 13.10, 17.05, 18.45.** Тележурнал. **13.00, 20.30, 24.25.** Новости. **14.00.** Животные мира. **14.30.** Мультфильмы У. Диснея. **15.45.** Телетеатр. «Улыбка судьбы». **16.55.** Дай шанс ребенку. **17.30.** Домашние сцены. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Развлекательная программа. **19.05.** «Бевэрли Хиллз». Сериал. **20.00.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **21.10.** «Найти себя». Худ. фильм. **22.50.** Обычное — необычное. **23.45.** Запах смерти. **00.35.** Спортивная суббота. **01.00.** «Поклон профессионалу». Худ. фильм. **02.45.** «Раптус». Худ. фильм.

ПОЛЬША-II

8.00, 19.00, 22.00, 01.00. Панорама. **8.10.** Утро. **8.30.** Такие одинокие. **8.50.** Урок языка глухонемых. **8.55.** Приветствие. **9.00.** Сообщество в культуре. **9.30.** Мультфильм. **10.00, 19.10.** Местная программа. **11.00.** Краковский округ. **11.30.** Программа о животных. **12.00.** Программа для детей. **13.00.** Академия польского кино. **14.30.** Студия второй программы. **14.45.** Школа лгунов. **15.30.** Жизнь рядом с нами. **16.00.** Спортивная студия. **16.45.** Сатирическая программа. **17.00.** Сериал. **17.30.** Телетурнир. **18.00.** Звезды Сопота. **19.30.** Семь дней— мир. **20.00.** Телетурнир. **20.35.** Дыра в корзине. **21.00, 01.05.** Развлекательная программа. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Музыкальный журнал. **23.00.** Варшавский кинофестиваль. **23.25.** «Том Хорн». Вестерн.

16, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛОРУССКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

8.00. Утро республики. **8.10.** Под куполом Вселенной. **8.20.** Пять минут на шутки. **8.30.** Слово к человеку. **9.00.** Белорусский тур. **9.20.** «Звезды» на экране. «Дым». 2-я серия. **10.30.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **10.55.** Аэробика. Уроки Н. Новожиловой. **11.25.** «АВС-клуб» в Америке. **11.40.** Дайнова-инвест. «MTV». Лучшие хиты». **12.10.** Белые и черные. Шашечный телеклуб. **12.40.** Чемпионат Беларуси по мини-футболу. «Элита» (Минск)— «Менск» (Минск). 2-й тайм. **13.20.** Сельчане. Лунинецкий район. **13.50.** Вас вызывает Спортландия. Товарищеская встреча школьников Несвижского района. **15.00.** «Я— клоун. Моноспектакль. **15.45.** «Звезда со звездою говорит». Шоу-программа. **16.50.** Проспект. Информационно-аналитическая программа. **17.20.** «Гинес-шоу». **17.50.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **18.15.** Деловой вестник. **18.30.** Приглашаем на вечерки. **19.45.** Телемагазин. **20.00.** Панорама. **20.35.** Колыбельная. **20.55.** Пол куполом Вселенной. **21.05.** Пять минут на шутки. В гостях у В. Филатова «Христофор». **21.15.** «Синема» представляет: «Алый рассвет». Худ. фильм. (Италия). **23.05.** «Королевская охота» на «Славянском базаре-94». **0.20.** Компьютерный полигон.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.15. Олимпийское утро. **7.50.** Спортлото. **8.00.** Марафон-15.**8. 30.** С утра пораньше. **9.00.** Полигон. **9.30.** Пока все дома. **10.00.** Утренняя звезда. **10.50.** Земля людей. Экологическая программа. **11.20.** Авиакосмический салон. **11.40.** «Люблю Россию я. . . ». Поет Валентина Готовцева. **12.15.** Экономика и реформа. **12.45.** Шпаргалка с подарком. **13.00.** Док. сериал «Подводная одиссея команды Кусто». **13.50, 17.00, 22.50, 23.50.** Новости. **14.00.** «Стратегия Победы». Док. сериал. Фильм 3-й «Сталинградская битва». **14.55.** Живое дерево ремесел. **15.05.** Клуб путешественников.**15.55.** «Фарнборо-94». Авиашоу в Англии. **16.30.** Америка с М. Таратутой. **17.15.** Телелоция. **17.30.** «Баскетбольная лихорадка», «Настоящие охотники за привидениями». Мультсериалы. **18.25.** Вся Россия. **18.55.** Погода. **19.00.** КВН-94. **21.00.** Воскресенье. **21.50.** Спортивный уик-энд. **22.05.** «Добра и счастья вам, друзья». Концерт мастеров искусств, посвященный 50-летию освобождения Украины от фашистских захватчиков.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** «Картинки из Красной книги». Док. фильм. **7.45.** Студия «Рост». **8.15.** Мировая деревня. **8.45.** Доброе утро, Европа. **9.15.** Соотечественники. **9.45.** Аты-баты... **10.15.** Русское лото. **11.00.** «Недопесок Наполеон III». Худ. фильм. **12.10.** Золотая ветвь. Художник И. Иванов. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** «Эдера» Худ. фильм. 4-я серия. **14.35.** Клип-антракт. **14.40.** Видеопоэзия. **14.50.** Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1». **17.00.** Волшебный мир Диснея. «Гуфи и его команда». «Черный плащ».**18.00.** «Одно только имя— Майя».**18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Миллиардерша». Худ. фльм. 3-я серия. **21.10.** Коробка передач. **21.25.**У Ксюши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** «Королева Елизавета». Программа Би-би-си. **23.30.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Далеко и близко. **8.35.** Неделя. **9.00.** Сельскохозяйственная программа. **9.30.** Воскресная кинопрограмма. **9.55.** Телеутро. **10.35.** Музыкальный ящик. **11.00.** Сериал. **11.25.** Театр для детей. **12.00, 20.30.** Новости **12.10.** Док. фильм. **13.15.** Телеконцерт пожеланий. **13.45.** С камерой среди зверей. **14.00.** Квант. **14.20.** Перец и ваниль. **14.55.** В старом кино. **16.40.** Сто вопросов. **17.10, 23.20.** Развлекательная программа. **17.35.** Антенна. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Стоит посмеяться. **19.05.** «Династия Колби». Сериал. **20.00.** Вечеринка. **21.10.** «Дочь сенатора». Сериал. **22.05.** Спортивное воскресенье. **22.50.** Публицистическая программа. **00.20.** «Два лица мести». Худ. фильм. **01.30.** Репортаж. **02.00.** Вокруг большой сцены.

ПОЛЬША-II

8.00. Эхо недели. **8.30.** Фильм для глухих. **9.20.** Слово на воскресенье. **9.25.** Приветствие. **9.30, 11.00.** Док. программа. **10.00, 19.50.** Местная программа. **12.00, 20.35.** Мультфильмы. **13.00.** Комедия. **14.25.** Репортаж. **15.00.** Путешествие во времени и пространстве. **15.55.** Тележурнал. **16.00.** Телетеатр для детей. **16.45.** Гость второй программы. **17.00.** «Как есть» Сериал. **17.30.** Телетурнир. **18.00.** Развлекательная программа. **19.00.** События недели. **19.25.** Спортивная студия. **20.00.** Телетурнир. **21.00.** Специальная линия. **22.00, 01.25.** Панорама. **22.30.** Концерт. **23.25.** «Семейные фотографии». Сериал. **00.15.** Телетеатр. **01.30.** Музыкальный блок.

RELAKS • ROZRYWKA • HUMOR

KALISZ - NAJSTARSZE MIASTO W POLSCE

Pierwsze wzmianki o Kaliszu, zwanym Calisia pochodzą od starożytnego greckiego geografa Ptolemeusza. Na jego mapie oznaczona jest osada Calisia położona na szlaku handlowym, którym z południa do wybrzeży Bałtyku wędrowali kupcy arabscy i Rzymianie.

Z osady Kalisz przekształcił się w gród. W XIII wieku prawa miejskie nadał mu książe Bolesław Pobożny, Mieszko III Stary przebudował kolegiatę Św. Pawła i ofiarował jej złotą patenę-dzieło mnicha Konrada. Patena przedstawia Mękę Pańską i przechowywana jest obecnie w skarbcu kolegiaty razem ze złotym kielichem ofiarowanym przez króla Kazimierza Wielkiego.

Pierwszy szpital w Kaliszu założył książę Przemysław II, a Kazimierz Wielki kazał otoczyć gród nad Prosną murem obronnym. Chętnie odwiedzał Kalisz ze swą świtą Władysław Jagiełło z lubością polując na dzikiego zwierza w okolicznych borach.

Wyroby rzemieślnicze z Kalisza, zwłaszcza sukiennicze, znane były z dobrej jakości w kraju i poza jego granicami. Wojna, pożary, epidemie pustoszyły miasto, które dzięki gospodarności swoich mieszkańców szybko się odradzało i wzbogacało. Ze szkół kaliskich wyszło wielu znakomitych Polaków: O. Augustyn Kordecki, znany z obrony Częstochowy przed Szwedami, Ludwik Mierosławski, jeden z przywódców Powstania Styczniowego; poeta i uczestnik tego powstania Adam Asnyk; prezydent II Rzeczpospolitej Stanisław Wojciechowski. Pod zaborami Kalisz stał się ośrodkiem kultury narodowej. Tutaj napisała swe pierwsze utwory literackie Maria Konopnicka, a Maria Dąbrowska, urodzona na Ziemi Kaliskiej, poświęciła jej swoją najwybitniejszą powieść "Noce i dnie".

Pierwszy teatr w Kaliszu powstał za sprawą ojca sceny narodowej Wojciecha Bogusławskiego, a Stanisław Moniuszko legendę dworu w podlaskim Kalinowie wykorzystał w libretcie opery "Straszny dwór".

Interesujące są związki Kalisza i kaliszan z Kresami Wschodnimi. W okresie Powstania Listopadowego na Ziemi Kaliskiej przebywał jakiś czas Adam Mickiewicz, który stąd chciał się przedostać do obozu powstańców. Do rozwoju szkół kaliskich niemało przyczynił się członek Komisji Edukacji Narodowej Jan Śniadecki, a kaliszanin, wybitny biochemik prof. Nencki był przez kilka lat rektorem Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie. Tytułem honorowego obywatela Kalisza m.in. został obdarzony marszałek Józef Piłsudski. Wielu Kaliszan ochotniczo walczyło w obronie Kresów i poległo na ziemi wileńskiej i grodzieńskiej w l. 1919-1920.

W Kaliszu do dziś mieszkają potomkowie rodziny Kazimierza Gzowskiego z mińszczyzny na Białorusi, który zyskał sławę jako budowniczy mostów i dróg w Kanadzie. Od pięciu lat działa w Warszawie prężny Klub Kaliszan. Wśród jego członków są tacy, którzy przez swoje historyczne związki rodzinne z Kresami, trafili do towarzystw skupiających miłośników wileńszczyzny i grodzieńszczyzny i wnieśli wkład pracy społecznej. Kalisz jest dziś ośrodkiem przemysłu lekkiego. Istnieją też możliwości poszerzenia współpracy województwa kaliskiego z obwodem grodzieńskim w dziedzinie przemysłu i obrotu towarowego.

Zbigniew LENARTOWICZ
Warszawa

GDY ŚNI SIĘ JEZIORO, STRUMIEŃ

○ Czyste, spokojne jezioro - zapowiada spełnienia planów, udany romans, bezkonfliktowe rozwiązanie problemów.

○ Gdy woda w jeziorze jest mętna, może to znaczyć, że nie dostrzegamy błędów w swoim postępowaniu, bądź jesteśmy zbyt bezkrytyczni w stosunku do tych, na których nam zależy.

○ Wzburzona woda w jeziorze sygnalizuje problemy w życiu uczuciowym.

○ Strumień widziany we śnie to dobry znak szczególnie dla zdrowia. Kąpać się w strumieniu oznacza rychłą poprawę ciała i ducha.

○ Gdy w strumieniu widac ryby, to znak, że obdarowani będziemy miłością i przyjaźnią.

○ Topić się w strumieniu oznaczać może zbyt szybkie dążenie do osiągnięcia celu i nieumiejętne korzystanie z szans, jakie oferuje nam obecna sytuacja. Mętny strumień ostrzega przed zawieraniem współpracy w interesach. Może zapowiadać kłopoty finansowe.

○ Rzeka widziana w śnie wróży odmianę losu na lepsze, jeśli płynie spokojnym nurtem.

○ Gdy usiłujemy przepłynąć z jednego brzebu na drugi, to znak przezwyciężania przeszkód rzeki wytrwałości i podjętym wysiłkom.

○ Być porwanym przez prąd, to przestroga, by w nadchodzącym czasie nie podjąć nierozważnej decyzji, bo może ona przyczynić sie do nieszczęścia.

Są góry, przez które trzeba przejść, inaczej droga urywa się.
Ludwig THOMA

***

Tylko ten, kto wie, gdzie stoi, potrafi podać kierunek, dokąd chce iść.
kard. Henry NEWMAN

***

Przyjaciel to prezent, jaki robisz samemu sobie
Robert Louis STEVENSON

***

Ludzie budują za dużo murów, a za mało mostów.
Isaac NEWTON

***

Rozczarowania trzeba palić, a nie balsamować
Mark TWAIN

Nastrój. Fot. M. Aniszczenko

TYLKO NIE PAL

Dlaczego kobiety palące łatwiej niż niepalące zapadają na choroby serca, które właściwie bardziej się upowszechniły wśród mężczyzn? Badania prowadzone w San Diego School of Medicine w Kalifornii zdają się wskazywać, że jedną z przyczyn są zmiany hormonalne, stwierdzone u kobiet, które palą. Po okresie przekwitania w ich krwi występują większe ilości dwóch męskich hormonów niż u niepalących - donoszą uczeni w periodyku "New England Journd of medicine". Główny autor tych badań, doktor KAY-TEE-KHAW, oświadczył: "nasze odkrycia mogą dostarczyć dalszych dowodów, które powinny skłaniać kobiety do zerwania z paleniem".

Wybór należy do ciebie

JAK NAJDŁUŻEJ ZACHOWAĆ MŁODOŚĆ?

Mało jeść. Dużo pić (wody)

Uprawiać jakiś sport. Jak najwięcej chodzić

Dużo przebywać na świeżym powietrzu

Spać tyle, ile potrzebuje organizm

Dużo śmiać się

Zachować szczupłą sylwetkę, nie tyć!

Podróżować, poznawać nowe miejsca i nowych ludzi

Kochać ludzi i życie

JAK PRZEDWCZEŚNIE ZESTARZEĆ SIĘ?

Przejadać się. Nadużywać alkoholu i papierosów

Siedziec wciąż w domu i godzinami patrzeć w telewizor

Oddawać się smutnym myślom

Dąsać się na otoczenie

Ubierać się w smutne i szare kolory

Nie śmiać się, besztać młodych

Unikać wszelkich nowości

Tłumić, dusić przeżycia w sobie.

NAJSTARSZA TKANINA

Ekipa ercheologów z Uniwersytetu w Istambule i Chicago, prowadząc badania wykopaliskowe w miejscowości Canonu natrafiła na bardzo cenne znalezisko. Pośród różnych przedmiotów codziennego użytku odnaleziono rogowy trzonek jakiegoś narzędzia. Był on owiniety materiałem wykonanym prawdopodobnie z lnu. Najstarsza szmatka świata mierzy tylko 8 cm długości i 14 cm szerokości i obecnie poddana została szczególnym badaniom laboratoryjnym. Niemniej jednak już teraz można określić jej wiek - ma ok. 9000 lat.

NA WESOŁO

NA WESOŁO

Na lekarzy i ich pacjentów

- Panie doktorze, muszę panu powiedzieć, iż mój mąż tak bardzo cierpi, że chwilami myśli o samobójstwie...

- O samobójstwie? A ktoż to słyszał, od czego ja tu jestem?..

Panie doktorze - mówi pacjent w szpitalu - w żadnym razie nie pozwolę się zoperować. Wolę już umierać!

- Ależ, niech się pan tak nie denerwuje - drogi panie. Nieraz daje się połączyć jedno z drugim.

- Ciągle mi się wydaje panie doktorze, że jestem psem uwiązanym na łańcuchu!

- A od dawna jest pan żonaty?

- Jak dożyć stu lat, panie doktorze?

- Nie pić alkoholu i wystrzegać się kobiet.

- I wtedy dożyję setki?

- Tego nie wiem, ale w każdym razie będzie się panu życie dłużyło niemiłosiernie.

- Pierwszy pana pacjent wyzdrowiał - mówi profesor do początkującego lekarza - więc dlaczego jest pan taki smutny?

- Bo, panie profesorze, zupełnie nie wiem co mu pomogło.

DZIECI BAWIĄ SIĘ W DZIECI

W Ameryce panuje kult młodości. Tam nie uchodzi ubierać się "dorośle", a tym bardziej wyglądać staro. Zmarszczki i siwe włosy są grubym nietaktem. Moda na młodośc opanowała wszystkie środowiska i grupy wiekowe. "Zainfekowała" też... dzieci. Coraz częściej nastolatki pragną odmłodnieć. Dwunastolatki zastanawiają się, co robić, by wyglądać jak maleńkie brzdące. Grzebią się w ciuchach młodszych braci i sióstr. Wyciągają kuse piżamki, czapeczki, kapcioszki. Pewien amerykański fabrykant odzieży zarzucił całe USA "odmładzającą" odzieżą młodzieżową w odpowiednich rozmiarach. Nie zapomniał też o "dodatkach": smoczkach, plastikowych zabawkach, zegarkach, które nie chodzą. Szczytem elegancji jest zawiesić je na szyi i paradować z wdziękiem po szkolnym boisku. Nie rozumiecie, o co idzie? To proste: im się nie śpieszy do dorosłości - tłumaczy francuski magazyn "Femme Actuelle".

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Redaktor naczelny
Eugeniusz SKROBOCKI

Adres redakcji:
230005 Grodno
ul.Dzierżyńskiego 32
tel.44-94-57,44-63-75

Druk: Zakłady Graficzne
Grodno, ul.Poligrafistów 4
Zamówienie nr...3945
Nakład 9225 egz.

Tygodnik:
indeks 63863 Nr rej. 8
Cena 30 rb.
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty:
IV kw. 1994 r. 600 rb.,